

ELOFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
Első sorban a hét napra ..... 20 fill.
minden következő napra ..... 16 fill.

Egyetlen sorra ..... 6 fill.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 362.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. —
TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1911.

VEZÉRKAROSZTÓ:
STAUBER JÓZSEF

Szombat, december 2.

Mai számunk főbb közleményei:

- A kereskedelmi tárca vitája.
- Ferenc Ferdinánd Hötendorff Konrád lemondásáról
- A megrohant aradi söhivatal.
- Az aradi Máv. üzletvezető nyugalomba vonul.
- Hélet előtt a zugbankárok.
- Rablótanya a város közepén.
- Az állatvásár az Óvár-téren marad.
- Debrecen és Pozsony egyetemi városok.
- Varróleány és milliomos flu.
- Zsitvay a sajtóper biznyításáról.
- Titkok a vakok intézetéből.
- Esküvő pap és anyakönyves nőlkül.
- Tizenkét új törvényjavaslat.
- Olaszország és a hármasszövetség.
- Bűnvádi panasz az aradi textil-gyár volt igazgatója ellen.
- Tarkeságok.

Sztankovits Miklós.

Arad, december 1.

Utolsó munkája után pontot tesz Sztankovits Miklós, az Államvasutak aradi üzletvezetőségének feje, s azzal nyugalomba megy. Az utolsó munka nem szürke, széles-szegélyű akta, hanem a vasut egy jelentős alkotása, a Budapestről jövő kettős sínpár. Es elmondja — pedig érdekes, energiát hirdető, barna arcán nincs nyoma a fáradtságnak — „ugy látszik, eleget dolgoztam már!”

Mennyiségre is, anyagra is eleget. Negyvenhárom esztendő adott az életéből, meg a munkakerejéből a magyar vasutnak, amely fiatal volt az ő fiatalsága idején, s a melynek hatalmas, európai rivóju kibontakozását közvetlenül szemlélhette és segítette. Es ha ebből a munkából csak azt

vesszük ki, amit Aradnak szerzett meg: igazi értékében ismerjük meg az ő munkáját.

Varázsereje lehet a mi földünknek, hogy a messziről idehelyezett hivatalnokban egyszerre, csodálatos mérvben fölkelte az idetartozásnak, a mi ügyeink iránt való lelkesedésnek érzését; azt a törekvést, amely abban keresi a boldogságot, az önmegnyugvást, ha ezért a városért tehet valamit. Sztankovits Miklós, — a mint kivüle mások is a vasut emberei közül, akiket hivatásuk aradi polgárrá jelölt ki, — lokálpatrióta lett, a szó férfias értelmében. Büszkesége volt, hogy az ő idejében és az ő munkájának sikerével kezdtek meg az aradi vasuti állomás új fölveteli csarnokának építését, indították meg Budapest felől és Budapestre a *harmadik gyorsvonatot*, építették ki a *kettős sínpárt* és döntötték el, hosszú idő után, az új *üzletvezetőségi palota* építését. Mind ezt Aradnak szerezte meg és hogy e város iránt való szeretetében üzletvezetősége területének más helyei iránt nem volt elfogult, bizonyosság rá egy diszpolgári oklevél, amelylyel *Petrozsény* képviselőtestülete díszítette őt.

S Aradért ennyi szépet és hasznosat alkotván, a vérré vált aradi polgár-érzés nyilatkozik benne, amikor a nyugalom esztendőit is Aradon tölti el. Talán valami nemes önzés is nyilatkozik meg ebben az egyéb tekintetektől is indokolt elhatározásában. Ha nem fenyegetne banálitással a bibliai hasonlat, azt lehetne mondani, hogy az

öreg üzletvezető is Nebó hegyéről nézi az új korszakot, amelybe ő nyitott utat, de a melynek mezőin más emberek járnak. Mire teljesen elkészül az új pályaház, amire a Béla-téren meglesz az üzletvezetőségi palota, amire a kettős vágány teljesen kifejleszti a közlekedést, akkor már nem Sztankovits Miklós fog majd szabni ezeken. De kívülről és messziről nézve is örömet hoz neki, mert az ő akarateréje van benn és az ő rajongása, azért a városért, amelynek polgárául szegődött.

A mialatt a hivataltól válik, bizonyára megilletődve és szeretetben válnak meg tőle a vasutasok. Az ő üzletvezetői működésének keretébe esett az a hosszú időre emlékezetes esemény, amely szembeállította a Máv. főhivatalnokait, s vezérkarát a vasut összes tisztviselőivel, alkalmazottaival, munkásaival. A vasuti sztrájk volt ez. Sztankovits Miklós egyenes, tétovázást nem ismerő erélylyel fordult a sztrájk ellen. Es a sztrájk után az elkeresedett szívekben nem maradt vissza gyűlölet, harag iránta, sőt az évek során benső ragaszkodássá, rokonzésszé fejlődött a föllebvalónak járó hűség és engedelmisség s barátságga az alantasokat vezető és ellenőrző hatalom. Egy intin alkalomnál, fehér asztal előtt, így jellemezte Sztankovits ezt a viszonyt: „Vasutasok, ugy érzem, ti az én tiaim és én a ti apátok vagyok!”

Az apai szeretet, hogy ugy mondjuk, csak platonikusan nyilatkozha-

Pájó és a nemzetiségi kérdés.

Irta: Sz. Szilgethy Vilmos.

Hogy nemrégiben lennt jártam a pátriámhan, sorra látogattam az ismerőseimet; az élőket ép ugy, mint a halottakat. Lopva mentem végig éjszaka az ismerős utcákon, szinte kedvem támadt a régi módszer szerint meghuzni a csengőket, aztán tovább iramodni; méregettem a kerítéseket, ahol fürge ler dűlettel tornásztam valamikor és kerestem a hajdani hangulatokat, amig könyves lett a szemem.

A házak még mindig olyanok, mint akkoriban voltak, legföljebb a vakolat kevesebb rajtuk. Igy voltam az emberekkel is, szintén megfogytak, össze mentek, megöregedtek, kivéve azokat, akik kiköltöztek a temetőbe, mert ezek örökifjak maradnak. Istenem, milyen jó nekik!

A temetőnek azt a részét, amelyik legjobban érdekel, térdig nőtte be a fű. Vad iramodással menekültek át a kőfalon a sűrűségben kószáló tyukok, sőt ha nem csalódom, arról káráltak, hogy mégsem járja ez a birodalom-háborgatás, mit keres itt ez a szomorú képű ember?

A falon túl terül el a svábok legelője, még mindig ide járnak a galambok. S ahogy eltekintek, állva a leáldozó nap fényében, — rejtelmes, ismeretlen messzeségekbe, — visszavárgom a gyermekkoromat azzal a sek-sek

(desen szelid bánattal együtt, amik állandó izgalomban tartották az én korán röpülni szerető lelkemet.

Es elolvasom az újabb sirok keresztjén a feliratokat és azt látom, hogy az ismerőseim jó része már ide hurcolkodott. Nini, egyre újabb nevek, hát te is, te is? ...

Eldiskuráltam velük, mert a holtakkal lehet a legjobban beszélgetni. Azok kiengesztelik a lelkét, lehűtik a meguk ritka nyugodtságával a bozontos végyakat; most már indulhattam az emberek közé, vértelve voltam minden ellen.

Gligorovics Pájó nagyot kurjantott utánam: — Hollá hó, ifiur, mit csinálunk?

Pájó egyike a legrégebbi ismerőseimnek, valamikor gránic-kapitány, utóbb irnok a vármegyén. Kicsi, vézna ember, de nagy indulatokkal telt, azonfelül bibircsókos arcu. Egy időben sokat találkoztunk, vagyis jobban mondva találkozhattunk volna, mert az unokahugának udvaroltam. A familia együtt lakott valami szörnyű zavaros bizonytalanságban s én sohasem tudtam meg, hogy ki hova tartozik közülök?

Az igaz, hogy nem is kerestem, sőt az izlések különféleségére nézve igen fontos tünetek tartom, hogy nekem mindig jobban tetszett Gligorovics Szavéta, mint az öreg Pájó.

Pájó volt a családfő, bár azt hiszem, neki nem volt gyermeke. A felesége szövőiskolát tartott fenn és sűrűn járt a vármegyeházára, mindig olyankor, ha az ura nem járt föl.

— Nagyon beteg szegény, kiujultak a lábsebei, — panaszkodott az asszony.

Gligorovics ur ezalatt valamelyik kurta-koreszmában verte az asztalt.

— Éo, mint nemzetiségi mártir nem fogom sokáig túrni ezt az egyre másra való birságot. Majd megírom a Zasztavának és az szerezem nekem elégtételt.

A Zasztava sohasem közölte ezeket a panaszos leveleket, ami érthető és élénk feltűnést keltett Pájó összes köreiben.

— Konspirálnak! Ne legyenek az, ami vagyok, ha nem konspirálnak!

Es teleordította a várost, aminek az lett a következménye, hogy majdnem bevált a föltételes kívánsága. A vármegyét csupán az tartotta vissza, — valahányszor Gligorovics elcsapatásának kérdése szinte tolakodóan vonult előtérbe, — hogy nemzetiségi botrány származik belőle s így inkább hittek a hitvesi szónak, amely szerint a kiváló férfiú lábát nagy fájdalmak hasogatják, s ez, csupán ez az oka, hogy rövid pillanatokra megszakad kiváló munkálkodása.

Kettőnk között amolyan titkos háború féle folyt állandóan, jelesül Szavéta miatt. A leány

tik meg és alkotások helyett csak plátói vonzalmat adhat Sztankovits Miklós Arad városának is. De mindkettő viszonzásra talál. Es Pensionopolisnak, a nyugdíjasokban egyre számosabb Aradnak egyik legérdekesebb embere ő, aki talán csak azért áll félre, hogy másoknak több tere legyen azokra a munkákra, amelyekben ő eddig előljárt.

A kereskedelmi tárca vitája.

— A képviselőház ülése. —

Távirati tudósítás.

Budapest, december 1.

A Ház mai ülésén megkezdte a kereskedelmi tárca költségvetésének általános vitáját. A vitában ma mind a két oldalról többen vettek részt a valamennyi felszólaláson végighuzódott az államvasutak mai állapotának és hiányos teljesítőképességének kritikája. Az általános vita valószínűleg még egy egész ülésnapot lefoglal.

Az ülésen Návay Lajos elnökölt. Ostffy Lajosnak hat heti szabadságot adtak. A választ váró interpellációk jegyzékének bemutatása kaposán az elnök figyelmeztette a minisztereket a válaszadás kötelességére. (Helyeslés balról.) Várady Zsigmond, Heinrich Antal és Haydin Imre bizottsági jelentéseket mutattak be.

Az elnök bejelenti, hogy a kereskedelmi miniszter a tárcája tárgyalása során esetleg szükséges fölvilágosítások megadásával Stetina József államtitkárt bizta meg.

(Az új egyetemi törvény.)

Zichy János gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter betérjeszi a debreceni és a pozsonyi egyetem fölállításáról szóló törvényjavaslatot. (Élénk éljenzés és taps.)

A Ház a javaslatot a közoktatási és a közgazdasági bizottsághoz utasítja.

Polónyi Géza személyes kérdésben szólalt föl.

Heltai Ferenc kijelenti, hogy Polónyit nem akarta személyében megbántani, de úgy tudta, hogy már bizottsági tag volt, mikor a szerződést megkötötték. Állítását visszavonja.

A Ház ezután megkezdte a kereskedelmi tárca költségvetésének tárgyalását.

(Az államvasutak bajai.)

Heltai Ferenc előadó részletelesen ismerteti a költségvetés tételait. Tervelemesebben foglal-

kozik az államvasutakkal, a melyeknek növekedő bajai már most is katasztrófális hatással vannak az ország gazdasági életére. Ezeknek a bajoknak vannak az államvasutak vezetésében rejlő személyes okai is; bizik a miniszterben, hogy a részben mihamarabb energikusan intézkedik. Az államvasutak bajai száz milliókkal fölmérhető károsodást okoztak már eddig is. A panaszok legnagyobb része azt hangoztatja, hogy kevés a kettős sín, az állomási sín, a kocsik, a lokomotív, az állomási berendezés. A legnagyobb hiba azonban abban van, hogy a vezetés és a kezelés bürokratikus, összeműködés nincs, egyik osztály nem törődik a másikkal, az előlépés rossz, a tisztikar kielégítetlen. Több esztendőre szóló, nagyarányú beruházási programra van szükség, hogy a bajok eltüntethetők legyenek. Ajánlja a költségvetés elfogadását. (Helyeslés jobbról)

Reök Iván örömmel konstatálja az iparkutatás haladását, de az iparpártolásra szánt összegeket kevésnek tartja. Sirgati a természeti erők nagyobb arányú kihasználását. Az ország terheit az agrár-termelés jövedelméből nem lehet sokáig ellátni, ezért széles alapú iparfejlesztésre van szükség. A helyi forgalom gyors és olcsó ellátására minél több villamos és motoros vasutat kell létesíteni. Hosszasan fejtegeti az utak rendbehozását és sürgeti az utak rendbehozását. A költségvetést nem fogadja el. (Helyeslés balról.)

Solymossy Jón báró a nyugati határszelen, lehetően Sopronmegyében szövőipariszkola fölállítását kívánja. Foglalkozik az államvasutak bajjaival, melyek között a teherkocsik hiányát és az állomások elhanyagoltságát tartja a legsúlyosabbakkak. Felfogása szerint itt csak nagy és rendszeres beruházási program segít. A költségvetést elfogadja. (Helyeslés jobbról.)

Csermák Ernő ugyancsak az államvasutak hibáit kritizálja s főképp azt kifogásolja, hogy a modern műszaki vívmányok nem találhatnak elegendő alkalmazásra. Beszél még a postánál és a postatakarékpenztárnál mutatkozó kezelési kellemetlenségekről és kéri, hogy a közönség kényelméről és kiszolgálásáról jobban gondoskodjanak. (Helyeslés.)

Az ülés két óra előtt fejeződött be. Holnap a véderőjavaslat van napirenden.

Az új biborosok a királynál Bécsből jelentik: A király ma délelőtt az ujonnan kinevezett biborosokat külön kihallgatáson fogadta. Tizenegy órakor Bauer dr. olmüci biboros hercegrsek Msgr. Pescini pápai legátussal és Serlupi márkai jelentek meg Schönbrunnban. Fél órával később Nagel dr. biboros, msgr. Rossi legátussal és Datti gróffal jelent meg külön kihallgatáson.

egyszer nagybizalmasan megsugta, hogy az öregnek nem tetszik az én udvarlásom és ezért gyakoriak otthon a jelenetek.

Hát szó, ami szó, Isten ellen való vétek lett volna bennünket rossziindulattal megháborogni, mikor olyan gyönyörű összhangban ülünk egész délutánokon át a hűvös szobában. Aránylag keveset beszélgettünk, csak néztük egymást, aminél viszont okosabb dolgot is eslekedhettünk volna. Hogy a többrendbeli mamák és nénikék merre járnak, mit csinálnak? — sokszor nem is gyanítottam. Egyszer kielégített a létező állapot, hogy nem látom őket. Este, hazamenet, a kapuban találkoztam Pájóval.

— Ifiur, ifiur, egy szóra!

— Legyen szerencsém.

— Összeveszttem a feleségemmel, büszkeségemet sértené, ha most hozzáfördülnek. Adjon egy forintot kölcsön.

— Kérem alásan.

Egyszer öt forint kellett neki, állítólag birságpénz lefizetésére. Biztosan tudtam, hogy a dalárda azon a napon hangversenyt rendez így a birságpénz lefizetése — enyhén szólva — homlokegyenest ellenkezik a való tényállással, mégis könnyen váltam meg a pénztől, mert Szavéta azon a délutánon jelentette ki (különösebb unszolásra sem volt szükség), hogy elutasított egy belgrádi ügyvédet, aki öngyilkossággal fenyegetőzött, ha nem lesz a felesége. Több mászt is kijelentett, de azok a dolgok nem tar-

toznak ide. Ép úgy mellékes, hogy mit csináltak folytatásképen.

Pájó azon estén különös hálával szorongatta a kezemet.

— Ifiur, adok egy jó tanácsot, fogadja el az öregebbtől. Vigyázzon, meg ne esőkolja Szavétát, mert magát meg akarják fogni.

— Fenét!

— Meg ha mondom. Mihelyest elcsattan az első csók, beront a mama, a feleségem, meg a többi tanti és elkezdnek zokogni.

Fölényesen mosolyogtam, mert mintha elő tudtam volna rukkolni holmi cáfolatokkal, mégis okosabbnak véltem a haligatást. Gligorovics Pájó helyettem érzékenyedett el.

— Megfogják, vigyázzon magára. Én is így jártam, következőleg biztos tudomásom van a formaiságról. Mit csinál, ha elkezdnek zokogni?

— Hát hagyom őket zokogni.

— Nono, csak mondom. Jó mulatást kívánok.

A dolog vége, hogy Szavéta nem elége dett meg az én méla szerelmemmel s szeptember derekán megszökött egy karmesterrel. A mamák, tántik erre előkerültek, sokáig rajtam keresték a leányt, végre is magelégedtek annyival, hogy ezt nekem köszönhetik, mert ha én nem támasztom fel szívében a szerelmet s galádul nem hallgatok a fontos vallomástételek idején, ma minden másképen történik.

Pájó is előkerült, nagyon megtörtén.

Ferenc Ferdinánd Hötzendorfi-Konrád lemondásáról.

— Az új vezérkari főnök. —

Távirati tudósítás.

Bécs, december 1.

Megirtuk ma, hogy Hötzendorfi-Konrád bábó, a vezérkar főnöke lemondott állásáról. Tájékozott magyar kormánykörökben úgy vannak értesülve, hogy Konrád, a vezérkar főnöke, a kiváló katona és szakember kizáróan azért hagyta el a helyét, mivel katonai programját nem tudta megvalósítani abban a gyors tempóban, amint ő kizáróan katonai nézőpontból megvalósítani szeretete volna. A vezérkar főnökének a hadsereg fejlesztésére irányuló törekvéseit abban a gyors tempóban sem a parlamentek, sem a kormányok megvalósítani nem tudták és ez a körülmény bírta rá, hogy állását odahagyja. Konrád kizáróan katona volt és a politikai lehetőségeket teljesen figyelmen kívül hagyta.

Konrád báró utódául eleinte Schemua altábornagyot emlegették. A Reichspost jelentése szerint Potiorek gyalogsági tábornok, csapatfelügyelő, Bosznia és Hercegovina jelenlegi tartományi kormányzója lesz az utód.

1. Ferenc Ferdinánd trónörökös kabinetirodája részéről a következő komünükét tette közzé:

— Rögóta közülmásu már, hogy Aehrenthal gróf külügyminiszter és Konrád báró vezérkari főnök között véleményeltérés van. A külügyminiszternek azért van szüksége a létszámemelésre, mert vele külpolitikáját akarja támogatni. Viszont a vezérkari főnöknek az volt a nézete, hogy csak úgy láthatja el hivatalát, ha a külügyi eseményeket a maga részéről is figyelemmel kíséri. Az utóbbi időben az ellentét a külügyminiszter és a vezérkari főnök között annyira kiélesedett, hogy a helyzet tarthatatlanná vált. Minthogy az uralkodó az általános helyzetre való tekintettel a külügyek vezetésében személyi változást nem talált megengedhetőnek, a vezérkar főnöke volt kénytelen visszalépní. Érthető, hogy Ferenc Ferdinánd királyi herceg igen nehezen látja a vezérkari főnök távozását, de mint engedelmis katona belenyugodott a legfelsőbb döntésbe. A vezérkari főnök teljes kegyelemben távozik állásából, s ő felsége hadseregi fel-

— Ifiur, egy bizalmas szavam volna. Beszélhetek?

— Csak tessék.

— Az hiszem, szegény Szavéta (óh, a boldog, ő már megmenekült ebből a környezetből) nyomorban él, titokban küldenek neki valamit, ha... hiszen ön ért már...

Megértettem.

...Most, hogy találkoztunk, kopottabb volt a rendesnél.

— Oldalba rugtam a vármegyét, engem ugyan nem kergetnek a halálba, — jelentette ki büszkén.

— Mi történt, goszpodine?

— Ifiur, magának fogalma sincs arról, hogy mennyire üldözik itt a nemzetiségeket! Ez borzalmas népség. Megirtam az egész igazságtalanságot a Zisztavának, de nem jelent meg a levelem. Azt hiszem, meg sem kapták, — már mindenki konspirál, benne van a posta is a maffiában.

Hogy az oldalbarugott vármegye és az igazságtalanság között hol a közöput? azt tisztán láttam, de a megbolygatás helyett másra tereltem a szót.

— Mi hír Szavétáról?

— Ojjé, visszakerült. Az ifiur alig, hogy itthagyták minket, ő már megtért. Most férjnél van egy korosmárosnál és maga szoptatta mind a négy gyermekét. Csak náluk érzem jól magam, a kedves, békés családi körben. Nem látogatja meg?

ügyelőnek szemelte ki. A trónörökös külön kihallgatáson biztosította a vezérkar volt főnökét változatlan nagybecsüléséről és kegyéről.

A közlemény, minthogy ez az első eset, hogy a trónörökös ily módon a nyilvánosság elé lép, Bécsben óriás szenzációt kelt.

télet előtt a zugbankárok

— A védőbeszéd napja. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, december 1.

Ma a védőbeszédre került a sor. Dési Zsuzsa dr., aki Neumann Miksát védi, három óra hosszat tartó beszédet mondott. A vádhatóság nagy munkája, ugymond a védő, nem érthette el azokat az eredményeket, melyeket célba vett. Nem érthette el azért, mert a vádhatóság képviselője idegen területen áll, amelyen vezető nélkül nem tud eligazodni. Sokban bünszelekményt látott, ami nem egyéb, mint tőzsdéi üzánáz. Nincs egyetlen egy részeselekmény sem, mely büntetendő volna.

A cég négyezszázötven ügyféllel állott összeköttetésben, mégis a vádhatóságnak csak huszonnégyet sikerült panaszosként a bíróság elé állítani. Az ügyész szerencsevadásznak nevezi Neumann Miksát. Neumannról bármit lehet mondani, csak azt nem, hogy szerencsevadász.

Azt mordja az ügyész, hogy a tőzsde törvényei rejtelmesek a nagyközönség előtt. Ugy állítja be a tőzsdét, mint valami misztikus intézményt. A tőzsdében nincs semmi rejtelmes, semmi titokszerűség. A kihallgatott tőzsdéügynőkök egyhanguan kijelentették itt, hogy a Neumann-céget primának tartották, hogy a cég köteletségének mindig pontosan eleget tett. Ami a cég szaklapját illeti, a védő megjegyzi, hogy ilyen szaklapja sok igen szolid cégnek van, többek közt a Magyar Kereskedelmi Részvénytársaságnak is.

A vád azt is mondja, hogy Neumann olyan értékpapirokat ajánlott, melyekről tudta, hogy az árfolyamuk esni fog. Nincs a világon ember, aki tudná előre, hogy valamelyik papír esni vagy emelkedni fog. Ezt a kihallgatott szakértők is vallották.

Hogy a vádlottak miért kerestek épen Németországban ügyfeleket, abban semmi különös nincs.

Eszembe jutott, hogy hiszen ugyis a háttérnél is vizittem ide is elmehetnék, de aztán meggondoltam a dolgot.

— Majd talán. Nem tudom előre, hogy futja az időm.

— Nagyon fog örülni. Igaz is, adjon kölcsön egy forintot, a legkisebb fiának akarok valamit venni. Nagy, egészséges kölyök, Glisónak hívják.

— Tudja mit? Vegyen helyettem valamit a kis fickónak, vegyen a többinek is játékot, ahol ni a pénz.

Gligorovics Pájó szeme megtelt könnyel.

— Istenem, sóhajtott, hiszen hajszál hujja, hogy nem az ifiuré az a szép négy gyerek!

A véletlen úgy akarta, hogy mégis találkozzam Szavétával. Lementem alkonyatkor a fűzbe, ott ült az ócska padon, s a vén fa alatt, amely szivekkel van televéve.

— Hallottam, hogy itt jársz és tudtam, hogy ide eljössz.

Soha ily szép nem volt a hajdani ideálmom, mint most. Egy karsu, nyulánk gyermekleányt hagytam hátra (hogy nekem is legyenek hátrahagyott dolgaim) s most az a nyulánkság szépen kigömbölyödött, csak az arc maradt hosszukás s a szeme lett sötétebb.

Breztem, hogy nagyon butává tesz a vá-

A csalás kritériuma, ugymond a védő, az, hogy valaki, aki fondorlatra készül, olyasvalamit tud vagy már tud, amit a másik, akit be akar csapni, nem tud, vagy még nem tud. Mihelyt ez a kritérium hiányzik, csalásról szó sem lehet. Nevezhetjük a vádlottak eljárását tisztességtelennek, erkölcszetelennek, de jogász értelemben vett csalásról komolyan beszélni nem lehet.

A védő teljes fölmentést kért.

Dési dr. beszéde után Pongrácz Jenő dr., Weber Salamon dr., Kisfalvi Rezső dr. és Berger Rezső dr. szintén védenecik felmentését kérték.

A bíróság az ítéletet december 5-én, kedden délelőtt tizenkét órakor fogja kihirdetni.

Debrecen és Pozsony egyetemi városok.

(Törvényjavaslat az új egyetemekről.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, december 1.

Zichy János gróf, vallás- és közoktatásügyi miniszter a képviselőház mai ülésén terjesztette be a debreceni és pozsonyi tudományegyetem felállításáról szóló törvényjavaslatot.

A két egyetem szervezeti szabályzatát tanulmányi és vizsgálati rendjét a meglévő tudományegyetemeken fennálló ilyenmü szabályok tekintetbevételével az adott viszonyoknak megfelelő módosításokkal a vallás- és közoktatásügyi miniszter állapítja meg és jóváhagyás végett a király elé terjeszti.

A javaslat indokolása.

A törvényjavaslatához csatolt terjedelmes és alaposan kidolgozott megokolás szerint a törvényjavaslatnál, illetve a később kibocsátandó szervezeti szabályzatoknál az a szempont volt irányadó, hogy míg az ifjúságot egyrészt a tudományokra műveljék történeti szempontból, a tanításnak másik két irányzata, vagyis az internátusokban való intenzivebb oktatás és a szemináriumokban való nagyobb kiképzés a vidéki egyetemeken megfelelőbb teret nyerjen. Másik szempont, mely a minisztert vezette, az volt, hogy a jogi fakultásra való tulságos önzölést decentralizálja oly módon, hogy a létesítendő vidéki egyetemeket lehetőleg praktikus irányban fejlessze, vagyis orvostudomá-

ratlan találkozás, mindössze azt tudtam kérdezni:

— Hogy vagy?

Vont egyet a vállán.

— Ahogy látsz.

— Szóval pompásan. Mit csinálnak az apróságok?

Az a két nagy karika még tágabbra nyílt.

— Kicsodák?

— Az a gyönyörű négy fiad.

Erre elmosolyodott.

— Eredj, bolond, miket beszélés össze?

— Hát nem vagy férjnél?

Igen keményen, az ajakát összeszorítva, felelte:

— Nem. Semmi kedvem hozzá. A püspök nagybátyámtól örököltem annyit, hogy a tettségem szerint élhessek.

Valami az eszébe juthatott, mert élénkebben folytatta:

— Bizonyosan találkoztál Pájóval, az öreg teljesen benne van már a deliriumban. A hivatalából elcsapták, mert államellenes szövetkezeteket alapított, most egy özvegy kereszmárosnéval állt össze. Vigyázz, hihetetlen badarságokat talál ki.

Később nekem jutott az eszembe valami. Hogy mi, az itt teljesen mellékes.

nyi, matematikai, természettudományi és gazdaságtudományi tanszékek felállításával jóformán kényszerítse az ifjúságot arra, hogy ezekre a fakultásokra is rávesse magát.

Döntő érveként szólt Pozsony mellett, hogy a pozsonyi állami kórház az ország valamennyi vidéki kórházai között a legnagyobb, tehát az orvosi fakultásnak Pozsonyban való elhelyezése igen kedvező eredménnyel kecsegtet. Pozsonyban összesen három fakultást fognak felállítani, ugyanis az orvostudomány mellett a szükséges matematikai és természettudományi kart, továbbá a pozsonyi királyi jogakadémia helyébe állítandó jog- és államtudományi kart.

Debrecenben viszont négy fakultást fognak felállítani. Nevezetesen: a református hittudományit, jog- és államtudományit, a bölcsészeti nyelv- és történettudományit, végül a matematikait és természettudományit.

Érdekes része a megokolásnak az, mely Szeged jogos aspirációiról szól és ezt mondja: Szeged jogos aspirációit a legmesszebbmenőleg a jövőben egy másik főiskolai szervezettel fogjuk kielégíthetni. Nézetem szerint az Alföld délvidékének olyan berendezések felelnének meg legjobban, melyek gazdasági, kereskedelmi és technikai téren nyújtanak alkalmat a felsőbb képzésre.

Az egyetem típusának megállapításánál a miniszter hangoztatja, hogy külföldi típusok figyelembevételével különösen a helyi viszonyokat fogja tekintetbe venni.

A törvényjavaslat szövege a következő:

Törvényjavaslat

a Debrecenben és Pozsonyban felállítandó királyi magyar egyetemekről.

1. §. Debrecenben és Pozsonyban, fokozatos fejlesztéssel, tanszabadsággal felruházott kir. magyar egyetemek állíttatnak fel.

2. §. Ennek a törvénynek életbeléptetése után, a vallás és közoktatásügyi miniszter által meghatározandó időben átvétetik a pozsonyi állami kórház a belügyminisztérium igazgatásából a vallás és közoktatásügyi minisztérium igazgatásába, a pozsonyi kir. jogakadémia pedig megszüntetetik.

3. §. Az új egyetemek felállításával és fenntartásával járó kiadások fedezésére az első 10 évben 1912-től kezdődőleg az állami költségvetésben évente 2.000.000 kor. állíttatik be átalány összeg gyanánt.

A költségvetésben megszavazott eme átalányösszegek, továbbá amaz összegek, melyeket Debrecen és Pozsony városok az új egyetemek céljaira szenteltek, továbbá az új egyetemek céljaira adományozandó összegek, nemkevesebbé a pozsonyi állami kórház részére átalányösszegeként az 1912. évre az állami költségvetésbe már beállított összeg, az állami magyar királyi pénztárba utalandó be és ez által alapszerűen kezelendő attól a költségvetési évtől kezdve, a mely a 2. szakaszban mint a pozsonyi állami kórház átvételi időszaka van megjelölve.

1922 től kezdődőleg az új egyetemek fenntartása révén felmerülő és a fentebbi határozatok által létesített alapok révén nem fedezhető költségek az 1897. évi XX. t. e. rendelkezései szerint az állami költségvetésben irányzandók elő.

4. §. A pozsonyi állami kórház orvosai, továbbá a pozsonyi kir. jogakadémia tanárai, valamint egyéb személyzete rendelkezési állományba helyeztetnek. Az esetre, ha nyugdíjaztatnának, nyugdíjuk nem lehet kisebb, mint legutolsó illetményeiknek a fele.

5. §. A debreceni és pozsonyi egyetemek szervezeti, tanulmányi és vizsgálati szabályzata a közoktatásügyi miniszter által állapíttatik meg és őfelsége a király hagyja jóvá. Ezek a szabályzatok a már létező egyetemeken érvényes rendeletekre való tekintettel, de az adott viszonyoknak megfelelő változásokkal készíttendők el.

A szervezés után kibocsátandó megfelelő rendeletek készítésénél a vallás- és közoktatásügyi miniszter meghallgatja azt az egyetemet,

vagy azt a fakultást, amelyre ezek a rendeletek vonatkoznak.

6. §. A debreceni és a pozsonyi egyetem első szervezésekor a vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére öfalsége a király nevezi ki a rendes és rendkívüli tanárokat, valamint az egyetemi könyvtár igazgatóját. A könyvtári, gazdasági, irodai, kezelési szolgálatot a vallás- és közoktatásügyi miniszter nevezi ki.

Az első szervezésre következő kinevezéseknél a vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztését úgy teszi meg, hogy meghallgatja az illető egyetemet. Eme eljárás részleteit a szervezési szabály írja elő. A segéd tanszemélyzetet az illető egyetemnek maguk választják és a vallás- és közoktatásügyi miniszter erősíti meg.

7. §. Ennek a törvénynek végrehajtásával a vallás- és közoktatásügyi, a belügyi és a pénzügyi bizottságok bizatnak meg.

Zichy János gróf, s. k.

magyar királyi vallás és közoktatásügyi miniszter.

VÁROS ÉS MEGYE.

Az állatvásár az Óvár-téren marad.

— A földmívelésügyi miniszter megbízottja Aradon. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 1.

Megmaradhat még egy esztendőig az állatvásár az Óvár-téren: Óhegyi József temesvári kerületi állategészségügyi felügyelő mai hivatalos szemléjének ez az eredménye. Serényi Béla gróf földmívelésügyi miniszter megbízásából jött Aradra a felügyelő, hogy megtekintse a mai állatvásár-teret és véleményt mondjon a miniszternek: vajon a téren ideiglenes berendezés mellett még egy esztendőig tarthatók-e heti állatvásárok?

Arad város közgyűlése ugyanis arra kérte a földmívelési minisztert: ne követelje az állatvásár rögtöni áthelyezését a vágóhid mellett kijelölt térre, hanem tekintsen el a rögtöni áthelyezést kimondó miniszteri rendeletről, küldje le Aradra szakértőjét és ennek révén győződjék meg, hogy az állategészségügy legesélyesebb hátránya nélkül lebonyolítható az állatkereskedelem az Óvár-téren.

Óhegyi felügyelő ma délelőtt Kanta Jenő aradi hatósági főállatorvos társaságában bejárta az Óvár-teret. Épen állatpiac volt és így megláthatta a hibákat, meggyőződhetett arról, hogy a törvényhatóság részéről tervezett ideiglenes jellegű berendezés is meg fogja akadályozni az állatbetegségek behurcolását.

A felügyelő ki is jelentette mértékadó helyen, hogy a miniszternek azt fogja javasolni: tekintsen el a rögtöni áthelyezéstől és engedje meg, hogy egy újabb állatorvosi állás szervezésével, továbbá a tér bekerítése után az Óvár-téren még egy további esztendőig heti állatvásárokat tarthasson a város.

Arad kitüntetése a drezdai hygiene kiállításán. A drezdai nemzetközi hygiene kiállítás elnöksége megküldötte a kiállítás magyar királyi kormánybiztosának azon, a magyar pavillonban kiállítók és tudományosan közreműködők névsorát, akik kitüntetésben részesültek. A kiállító minisztériumok és a székesfőváros több múzeum, az állami munkásbiztosító hivatal az országos munkásbiztosító pénztár stb. stb. Végül Temesvár, Kolozsvár, Pozsony, Arad, Szabadka város, a tuberkulózis szanatórium, a vakok gyámoltó egyesülete, a győgyepedagógiai szaktanács, a központi statisztikai hivatal, az állami és társadalmi gyermekvédelem intézményei, valamint azok, kik ezen kiállításokban hathatósan közreműködtek a nagy díszoklevelet, (diplome d'honneur) kapták — összesen 105 ilyen

kitüntetés jutott a magyar pavillon kiállítóinak osztályrészül. Ezenkívül még 45 emléklapet ítélték meg a közreműködőknek és a kisebb kiállítóknak.

Titkok a vakok intézetéből.

(Fényes Lászlót 11 rendbeli rágalmazásért 220 koronára ítélték.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, december 1.

Két napig tárgyalta a budapesti büntető-törvényszék azt a sajtópert, amely négy ujságíró ellen indult meg, mert a Vakokat Gyámoltó Országos Egyesületben állítólag előfordult visszaéléseket hoztak nyilvánosságra. A közvélemény kétségkívül érdeklődéssel kísérte a tárgyalást. Hiszen a legnemesebb célú jótékony intézetek egyikéről van szó a a legsajnálattal méltóbb szerencsétlenjei az emberiségnek azok, akikkel az ujságok vádjai szerint kegyetlenkedtek és erőszakoskodtak. A közvélemény tisztán szeretne látni ebben az ügyben, de amikor végre az illetékes fórum, a bíróság elé kerülnek a súlyos vádak, akkor kiderül, hogy fegyelmi bíróság már ítélkezett a dologban és fölmentette az egyesületnek a közvélemény előtt megvádolt tisztviselőjét s ezzel elzárta a bizonyítás lehetőségét az ujságírók előtt, akik hangoztatják, hogy vádjukat fontartják és bizonyítani akarják és tudják.

A bizonyítást a törvény betűjéhez mereven ragaszkodó bíróság nem engedte meg, azonban a vádlottakat oly enyhén büntette meg, hogy ezzel reámutatott állításaik — sajnos — be nem bizonyítható igazságára.

A tárgyalás első napja.

Fényes László hírlapíró a múlt évben az Estben több cikkben foglalkozott a vakok egyesületének, illetve a vakok menhelyének ügyeivel és Vitár Rezső gondnokot, valamint Ekecs Jánost és Jánosnét, az egyesület alkalmazottait azzal vádolta, hogy az ápolattal brutálisan bánnak és hatalmukkal egyébként is visszaélnék. Vitár Rezső ellen a cikkek alapján a kultuszminiszter fegyelmi vizsgálatot indított, amelynek eredményeképpen a gondnokot a vádak alól fölmentették. Tegnap kezdte tárgyalását a budapesti büntető-törvényszéknek Füzesséry bíró elnöklésével ítélkező tanácsa.

A tárgyaláson vádlottként megjelentek: Fényes László, Békefi Géza, Falk Richárd és Kádár Endre hírlapírók, akik ezekkel az ügyekkel foglalkoztak és akik ellen részben Vitár Rezső, Ekecs János, Ekecs Jánosné és Ekecs Irma a fegyelmi vizsgálat lefolytatása után sajtópört indítottak.

A tárgyalás elején Kádár Endre kérte a tárgyalás elhalasztását, mert ő csak tegnapelőtt kapta meg az idézést és így a főtárgyalásra nem tudott elkészülni. Balázs Elemér kir. ügyész hozzájárult a vádlott kéréséhez, azonban az együttes eljárás kedvéért Kádár elállott kivánságától.

Utána Fényes László szólalt föl illetékeségi kifogást emelt a bírósággal szemben. A vádlott falszólására Balázs Elemér kir. ügyész válaszolt és hangsúlyozta, hogy a törvény szigorú parancsa alapján kért a vádhatóság szakbíróságot. Ezen az alapon ki is van zárva a valódiság bizonyítása. Tévedésben vannak különben az ujságírók akkor, amikor közhivatalnokok ügyeiről a nyilvánosság előtt irnak, ahelyett, hogy fegyelmi hatóságukhoz feljelentést tennének. Kéri a bíróságot, hogy a törvény értelmében mondja ki magát illetékesnek.

Fényes László kijelentette, hogy az ujságíró nem spicli s nem az a kötelessége, hogy

denuciáljon, hanem, hogy meggyőződéséhez illően a nyilvánosság figyelmét ráterelje az olyan üzemekre, mint aminőket ő tapasztalt.

A bíróság határozathozatalra vonult vissza, majd azt a határozatot hozták, hogy ebben az ügyben kimondja az illetékeséget.

Ezek után kihallgatták a hírlapírókat, valamennyien kijelentették, hogy nem érzik magukat bűnösnek, mert közérdekből írták meg a közleményeket. Majd fölolvasták az inkriminált cikkeket, ami eltartott délután három óráig. A bíróság a főtárgyalás folytatását ma reggel kilenc órára halasztotta.

Nincs bizonyítás.

A büntető-törvényszék Füzesséry Zoltán bíró elnöklésével ma folytatta a Vakokat Gyámoltó Országos Egyesület botránya ügyében indított sajtópört tárgyalását.

A mai tárgyaláson Fényes László vádlott kérte a valódiság bizonyításának elrendelését. Összesen negyvenkét tanu kihallgatását kérte az egyesületről írott közleményeiben foglalt adatok bizonyítására. Csányi Géza dr., Falk Richárd és Békefi Géza védője nem kívánja a valódiság bizonyítását, ellenben Kádár Endre vádlott néhány vak ember kihallgatását kérte annak bizonyítására, hogy Vitár üldözte őket.

Balázs Elemér dr. királyi ügyész ellenzi a bizonyítás elrendelését, minthogy Vitár Rezsőre vonatkozóan a fegyelmi bíróság minden egyes közölt tényre vonatkozóan felmentő ítéletet hozott.

Az ítélet.

A vád- és védőbeszédok elhangzása után a bíróság ítélethozatalra vonult vissza.

Este 10 órakor hirdette ki Füzesséry elnök az ítéletet, mely szerint a törvényszék bűnösnek mondotta ki Fényes Lászlót, Vitár Rezsőt terhére elkövetett hét rendbeli, Ekecs János és Ekecs Jánosné terhére elkövetett 4 rendbeli rágalmazás büntetésében. Vitár Rezsővel szemben egy Ekecs, János és Ekecs Jánosnéval szemben két és Ekecs Irmával szemben egy rendbeli vád alól fölmentette.

A bíróság tizenegy rendbeli rágalmazásért tizenegyszer 20 K. fő és tizenegyszer 10 K. mellékbüntetésre ítélte Fényest.

Hasonlóképp bűnösnek mondotta ki a bíróság Kádár Endrét és 20 K. fő és 10 K. mellékbüntetésre ítélte.

Az ítélet indokolása kimondja, hogy a lefolytatott tárgyalás során

Vitár Rezső közzéadott által inkriminált cikkek bizonyítását csupán a fegyelmi határozat ismertetésével lehetett foganatosítani, és fegyelmi határozat fölmentette Vitárt ezért a rágalmazás ki kellett mondani.

A bíróság az ítélet meghozatalánál a 92. §. alkalmazását tartotta szükségesnek, mert a vádlott őszintesége és jóhiszeműsége kétségtelen, másrészt pedig a fegyelmi határozatban megállapított tények mégis csak gyanusnak tűntették fel az egyesületben történt dolgokat. A miskolci esetben minthogy az állított tényeket a fegyelmi határozat valóknak ismerte el, a bíróság Fényes és társait fölmentette.

Az ítélet ellen az ügyész a 92. §. alkalmazása miatt, Fényes László pedig a bűnösség kimondása miatt jelentett be felebbezést.

VIDÉK.

Személyszállítás iparvasuton. A kereskedelmi miniszter Seidner Bernát és fia cégnek engedélyt adott arra, hogy soborsin-torjási iparvasutóján korlátozások mellett személyszállítást is folytathasson. Az engedély természetesen erdő- és vadőrökre, munkáscsapatokra érvényes.

Rablótanya a város közepén.

— Támadás a főkapitány Kőlcsey-utcai háza előtt. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 1.

Csütörtökön éjfélkor Arad város legforgalmasabb utvonalaának szomszédságában, a Kőlcsey-utcaiban két gonosztevő rablótámadást intézett egy aradi család ellen és a véletlen szerencsének tulajdonítható, hogy az éjszakai attaknak nincsen áldozata. Ezt a támadást azok a csavargók követik el, akik néhány hét óta a Kőlcsey utca 9. számú lakatlan ház pincéjében fűtöttek tanyát és éjszaka az egész környék biztonságát veszélyeztetik.

A Kőlcsey-utca 9. számú ugynevezett Cifra-féle házat Herold Rezső kasszentmiklósi jegyző vette meg és november elsejére kiköltöztette az összes lakókat, mert úgy tervezte, hogy még novemberben lebontatja a házat, hogy aztán még az őz folyamán hozzákezd-hessenek az új kétemeletes palota építéséhez. A házat azonban még most se romboltatta le és egész november hónapban lezárva, üresen állott az épület, amelyre senki se vigyázott. Ezt hamar felfedezték a hajléktalan csavargók és a pincehelyiségekbe habozás nélkül beköltöztek. Ez a behelyezkedés pedig olyan formán történt, hogy a pincelakásoknak az utcára néző ablakait részben betörték, részben kifeszítették és az ablakon át bemásztak. Mennél hidegebbre fordult az idő, annál több ilyen lakója akadt az elárult háznak. A rendőrség figyelmét már egy héttel ezelőtt felhívták erre a különös körülményre és addig kértek intézkedést, amíg valami feltűnő botrány nem lesz a rablóvár körül. A rendőrség azonban nem látta szükségesnek, hogy razziát tartson a csavargótanyán és engedte őket szabadon gázdálkodni.

Tegnap éjfélkor aztán Sarlot Domokos rendőrfőkapitány Kőlcsey-utcai háza előtt ennek a rablótanyának a lakói merényletet intéztek Komlósi Sándor arad csanádi vasuti gépész és felesége, meg apósa ellen. Komlósi rövid idővel ezelőtt költözött be Kunágotáról, ahol uradalmi gépész volt és Aradon az Acsevnél kapott alkalmazást. Komlósi a feleségével és az apósával csütörtökön este látogatásban volt és éjfélkor mentek bába a Kőlcsey-utca 9a szám alatt lévő lakásukra. A Weitzer János-utcaán át jutottak be a Kőlcsey-utca. Már a postánál föltűnt Komlósinének két gyanús férfi, akik véstajóslóan összesugtak és rájuk mutattak. A két csavargó követte őket az utca két oldalán. Az asszony előre futott, hogy a közelben lévő lakásuk kapuját kinyissa és ha kell, gyorsan bemenekülhessenek az udvarra. Az ura rászólt ekkor:

— Ne siess. Nem kell félni, nem egyedül vagy.

Ebben a pillanatban ott termett a züllött két alak.

— Dehogyan nem kell félni, — förmedt az egyik Komlósi, míg a másik a gépész apósát hátulról támadta meg és egy nagy konyhakéssel az alsó lábszárába szurt, úgy, hogy az öreg ember majdnem összeroskadt. Komlósi gyorsan kikapta a zsebkését, mert az őt megtámadó férfi ekkor már szintén előhúzott egy konyhakést és folyton pénzt követelve a Komlósi mellének szegeste az öldöklő szerszámot. Hangos kiáltások verték föl az utca csendjét. Az asszony ekkor már a Kőlcsey-utca 9a. számú ház kapuját kinyitotta, de a két férfi még mindig ott dulakodott Sarlot főkapitány háza előtt. A csavargók nem sebeztek meg súlyosan a két fér-

fit, mert látták, hogy azok derekasan védekeznek. A segélykiáltásoktól különben is megriadtak és gyorsan odébb álltak. Komlósiék aztán még néhány percig a bezárt kapu mögött hallgatóztak s amikor újabb neszt hallottak, kijöttek a kapu elé. A két csavargó épen akkor mászott be a Kőlcsey-utca 9. számú ház pincelakásának egyik utcai ablakán.

A megtámadott emberek nem tettek feljelentést a rendőrségen, hanem elpanaszolták nekünk, hogy nyilvánosan hívjuk fel a hatóság figyelmét arra, mi történik Arad város főútján.

Bünvádi panasz az aradi textil gyár volt igazgatója ellen.

— Levéltitok megsértése. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 1.

Megírta az Aradi Közlöny, hogy Stutz Alfonz, az aradi Hungária textilgyár volt igazgatója hirtelen megvált állásától és egy évi fizetése: 10.000 korona végkielégítési összeg erejéig beperelte a textilgyárat. A hír annak idején feltűnést keltett, okait az igazgató távozásának megkísérelték találgatni, de egyik elterjedt verzió sem bizonyult igaznak. Hogy miért vált meg Stutz a textilgyár szolgálatából oly hirtelen, azt megvilágítja az a bünvádi feljelentés, melyet a Hungária textilgyár nevében Mandl Vilmos dr. ügyvéd adott be a napokban az aradi járásbíróhoz Stutz Alfonz ellen. A feljelentés levéltitok megsértésének vádszavával vádolja a voltigazgatót s miután Stutz időközben Németországba, Magdeburgba költözött, Mandl dr. kéri a járásbíróhoz, hogy az ügy iratait diplomáciai úton tegye át az illetékes német bírósághoz, hogy az eljárást folytathassák.

A feljelentés elmondja, hogy egy alkalommal Häffele elezasi gyárostól, aki az aradi textilgyárnak főrezvényese és egyik igazgatója, levél érkezett Loránt Emánuelhez, a gyár kereskedelmi igazgatójához. Ezt a levelet Stutz engedelem nélkül elolvasta és fel akarta használni arra, hogy intrikái révén az igazgatóság tagjai között egyenetlenkedést támasszon. Ez azonban nem sikerült neki, mert tervéről idejekorán értesülve, annak kivételét megakadályozták. Stutz maga is levonta ekkor tettének konzekvenciáit s kilépett a társaság szolgálatából. A társaság nem is akart eleinte a levéltitok megsértése miatt Stutz ellen fellépni, de mikor az néhány nap előtt — mint azt megírtuk — 10.000 koronás kártérítési pert indított, megtették a feljelentést, hogy a bünygy ítéletével is bizonyítsák azt, hogy Stutz a társaság érdekei ellen támadt s így felmondási időre nem lehet igénye.

Érdekes, hogy a német törvények a levéltitok megsértésének büntetését nem ismerik, hanem a hasonló deliktumokat lopásnak minősítik. Így annak ellenére, hogy a textilgyár levéltitok megsértése miatt jelentette fel Stutzot, az eljárást ellene Németországban lopás vétsége miatt folytatják.

MULATSÁGOK.

(=) Az Aradi Testgyakorlók Körének táncestélye. Tegnap este tartotta meg tagjainak igen nagy érdeklődése mellett első vigalmi bizottsági ülését az ATK. s határozatilag kimondta, hogy a farsangi szazon alatt két nagyobb szabású táncestélyt rendez. Első estélye 1912. január 6-án (Vizkereszt napján) a Központi-szállóban tombolával egybekötve lesz.

A megrohant aradi sóhivatal.

— Árusítás zárt kapuk mellett. —

Arad, december 1.

A sóhivatalról azt hihetné a jámbor honpolgár, hogy ez a legnagyobb nyilvánosságnak örvendő hivatal, ahol tárt ajtók és tárt karok várják a „menjen a sóhivatalba!” „felebbezhet a sóhivatalhoz!” jelszóval utnak indított atyafiakat. Valójában pedig — legalább is ezidő szerint — úgy áll a dolog, hogy a sóhivatal kapuján époly nehéz átjutni, mint a bibliai tévének a tű fokán.

De féltetve minden tréfát, a legkomolyabban konstatálni lehet, hogy az aradi sóhivatal kénytelen-kelletlen úgy segít a sóhiányon, hogy elzárkózik a felek elől. A pénzügyigazgatósági palota hátsó részén, az Erzsébet királyné körút felé eső kerítésen szorosan le vannak zárva a kapuk és ilyenkor pénteken, hetivásár napján állandó tiz-tizenöt parasztszeker ácsorog a kapu előtt reggelről délig — sóért. Ma is ott áztak a zuhogó esőben a jó magyarpécsekkaiak, monyoróiak és még ki tudja hová valók óraszámra. A kapubejárat szigorúan be van lakatolva és a jámbor falusi sóraéhes szegény nép nem is nagyon mer bezörgetni, mert reápirítanak.

— Mit zörget! Ugyse kap előbb sót! várjon a sorára!

És a szekeres atyafiak várnak, várnak, amíg nagynehezen hozzájutnak egy-két kilogramm sóhoz. De olyanak, aki nemrégiben járt a sóhivatalban és kapott is valamelyes sót, annak semmi sem jut. Aminthogy nem jut a sóból a későn, 11—12 óra tájban érkezetteknek.

— Jöjjön máskor, jöjjön holnap! Ne akarja maga elvinni egész Arad sóját! — ez a válasz a gyakori sóinstanciázók számára.

Annyi bizonyos, hogy aranyat se mérhetnének fontolgatóbban, mint a sót. A sóhivatalban nem is tagadják a sóhiányt.

— Tény, hogy nincsen sok só raktáron — mondották az Aradi Közlöny munkatársának — és nem pazarolhatjuk készletünket. A veszedelem azonban nem oly rendkívüli. Először is minden pillanatban várjuk, hogy a MÁV. felszabaduló vagonjai megkezdik a sószállítást, másrészt pedig ezideig nem tagadtuk meg senkitől sem a sót. Csak hogy úgy áll a dolog, hogy azok a hírek, amelyeket sóhiányról, sóinségről olvashattunk, túlzottan megrémítették a fogyasztóközönséget és mindenki azzal a szándékkal jön hozzánk, hogy egész télire való sószükségletét egyszerre szerzi be, mert később úgy sem kap sót. A kisebb falusi kereskedő, akinek azelőtt 30—40 kiló só kellett, most mázsaszámra szeretne kapni, még a román földműves is ötven kilójával kéri a sót. Azt természetesen nem tehetjük meg, hogy a megijedt embereknek korlátlan mennyiséget adjunk és így időnap előtt csakugyan sószükségletet idézzünk elő. Az ilyen túlzottan látszó követeléseket megfellelően leszállítjuk és igyekezzünk körülbelül annyi sót adni a feleknek, amennyit normális körülmények között vásárolnak.

Arról azonban nem ad a sóhivatal felvilágosítást, hogyha mégsem indul meg a szállítás, akkor a mai nagyon is takarékos rendszer dacára mikor következik be az a nap, amelyiken egészen hiába zörgetnek az aradi sóhivatal ajtaján a fogyasztók sóért.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színházi műsor:

Szombat: A p a p a, vigjáték. (A. bérlet.)

* A Kőlcseyegyesület felolvasása szombaton délután 5 órakor lesz a városházán a következő műsorral: 1. *Kisfalusi István*: „Szociális élet az alsórendű állatoknál.” 2. *Ferenczy József* dr. műegyetemi tanár a *Petőfi Társaság* tagja: „Ujságok — régiségek; régi ujságok — új régiségek.” 3. *Modern költők: Ady Endre*: Jobb nem vagyok. A Hortobágy postája. Néünk Mohács kell. Magyar vigasság. A Hortobágy üzenete. *Gellért Oszkár*: Család. *Dutka Ákos*: A föld. Ébreszt a pusztán... *Balázs Béla*: Egyszer volt... *Juhász Gyula*: Maillard kisasszony. *Emőd Tamás*: Heribald. *Kafka Margit*: Emberke. A költeményeket elszavalja *Juhász Ferenc*. Az 1912. január 1-től belépő új tagok a 4 korona tagsági díj lefizetése mellett a pöntárnál az összes felolvasásokra jogosító igazolványt válthatnak. A Kőlcsey-egyesület könyvtára szombaton zárva van.

* A papa. Kedvesebb, bájosabb és szellemesebb darabot még nem produkált a francia elme a papánál. Csupa szín, hangulat, ötlet az egész darab és emellett, hogy tele van a legfinomabb francia szelémességgel, egy pillanatra sem csap át a pikantériába, hanem mindvégig finom és mulattató marad. Szombaton és vasárnap is színre kerül A papa és bizonyára zűfolt ház fogja végignézni a kiváló francia szerzők legjobb alkotását.

* Könyv a nemzetiségi törvényről. A magyar politikai élet egyik legégetőbb kérdése a nemzetiségi probléma, amelynek kétségkívül legalaposabb ismerői közé tartozik kitűnő kollegánk *Papp János* nagyváradi ügyvéd. „Javaslat a nemzetiségi törvény módosítása iránt” címmel tartalmaz, komoly, érdekes és okos munkát adott ki, mely szerzőjének kiváló tájékozottságáról, önálló gondolkodásáról tesz tanúságot. A szempont, mely *Papp Jánost* a reformjavaslat megszerkesztésénél vezette s amelynek az egész nemzetiségi politikát imputálni kell, a legnagyobb magyar élő államférfiúé, *Tisza István* grófé. Sorra veszi az 1868. évi XLIV. t.-c. paragrafusait és az eredeti szakaszok helyett a maga módosításait írja le. A reformjavaslat kivenné a túlzó agitátorok kezéből azt a veszedelmes fegyvert, amelyet az elavult nemzetiségi törvény ad nekik s amelyet olyan sikerrel használnak, úgy itthon, mint a külföld előtt.

* Nina, a táncosnő. (Új műsor az Apollóban.) Szombaton ismét új műsort mutat be az Apolló színház. Ebben a szerencsésen összeállított műsorban nehéz megtalálni a nyolc kép közül a legérdekesebbet s a legszebbet, mert valamennyi, kivétel nélkül mind a nyolc büszkesége a filmgyáraknak. A legélénkebb változatossággal drámák, természetutáni felvételek s bohózatok szerepelnek az új műsoron, amely talán mégis abban a gyönyörű s nagyszabású képből jut a legteljesebb sikerhez, amelynek a címe: *Nina, a táncosnő*. *Nina* szép, csodás nő alak. Szemében a szerelem s a bosszu lángja ölelkezik. Szerelmesét megölik a spanyol francia háborúban s ezért bosszút esküszik. *Nina* nem az a nő, aki letud mondani elhatározásairól, ha annak végrehajtása még olyan nehézségekbe is ütközik. Furfangos osellel átjut az ellenséges táborba s ott végrehajtja sötét tervét. Ennek a bájos szépségű spanyol táncosnőnek a szerelmét és a szenvedését kifejezően és élethű érzéssel alakítja *Nina* személyesítője.

* Pali műsor az Urániában. Van e olyan ember ebben a városban, de az egész világon, aki ne ismerné Pali. Pali maga a kacagás, pusztán megjelenése nyomán működésbe jönnek a nevető izmok és talán még a halálos beteg is új életre kelne, ha látná Pali foliumulhatatlan mókáit. *Lehmann Pál* a szenális berlini művész, ma a világ legdrágább színésze. Attól a filmgyártól, melynek játszik, évi százezer márka fizetést huz. De nincs is több olyan színész, aki a horribilis fizetést nálánál inkább megérdemelné. Az *Uránia* színház szombat,

vasárnap és hétfőre a legjobb hat Pali bohózatot tűzte műsorára. Ez annyit jelent, hogy másfél órán át kacagástól hangos a *Simonyi-utca*, mert ha sehol, de itt beválna az a reklám mondás, hogy „száz aranyat annak, aki Pali nem nevet.” Az az egy biztos, hogy ezen a három napon üres helyért az *Urániában* szintén lehetne száz aranyat ígérni, aligha nyerné meg valaki.

* Kató kapitány. A páratlan Pali műsorral kapcsolatosan különleges izgalomban is lesz része az *Uránia* közönségének. A világ legvakmerőbb állatszoliditónője a Kató kapitány név alatt ismert gyönyörű fiatal leányt mutatja be ötven oroszlánal. Az izgalmas látvány a berlini *Olimpia* színházban egymásután hétésszázszor került színre.

* A színházlátogató közönség figyelmébe. A „Fehér Kereszt” kávéházban fővárosi módra színház után Buffet-színházi vacsora. Naponta elsőrangú cigányzene.

Tizenkét

új törvényjavaslat.

(A parlamenti béke meghosszabbodott.)

— az Aradi Közlöny közlönyjától. —

Budapest, december 1.

Napok óta beható tárgyalás folyik a kormány és ellenzéki pártok közt, de semmiféle pozitív hír nem szivárgott ki, hogy miről és milyen irányban vitáznak.

Ma végre teljesen megbízható forrásból megtudtuk, hogy az említett tárgyalások a képviselőház munkarendjének megállapítására vonatkoznak. A kormány megbízásából *Székegy Ferenc* miniszter fogadta tegnap az ellenzék vezéreit és közölte velük, hogy a költségvetés elintézése után tizenkét törvényjavaslatot kíván a kabinet beterjeszteni.

Ezek közt van az érmeszerződésről, a konzuli bíráskodásról, a váltópénz veretéséről és a tőzsdéről szóló javaslat. *Székegy miniszter* az ellenzékkel megegyezett, hogy ezeket a kisebb és — szerinte — nem politikai jelentőségű javaslatokat a Ház tárgyalja. Vagyis: a fegyverszünet meghosszabbításáról van szó.

Az ellenzék hozzájárult a kormány kérelméhez. Csak *Polónyi Gábor* jelentett be különvéleményt. Azt mondta, hogy az érme-ügy és a konzuli bíráskodás összefüggésben van az önálló jegybankkal, kár lesz hát a dolgot elsielni. *Polónyinak* az a külön kívánsága volt, hogy *Banjanina* horvát képviselő mentelmi ügyét tűzze ki tárgyalásra a kormány. Ennél az ügynél ugyanis a magyar parlament szuverénitását kell megvédelmezni.

Székegy Ferenc erre vonatkozólag tegnap nem tudott határozott választ adni. Ma az igazságügyminiszter újra felkereste az ellenzék vezéreit és közölte velük, hogy a kormánynak valószínűleg nincs kifogása a *Banjanina* ügy tárgyalása ellen, de a miniszterelnök nincs itthon és az ő véleményét még nem ismeri.

Végül is úgy állapodtak meg, hogy a tizenkét törvényjavaslatot letárgyalják a büdzsé után.

AZ ARADI KOZLONY telefonszáma:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjeli használható mellékállomás)	— 151
Kiadóhivatal és hirdetői osztály	— 151
Nyomda	— 151

Varróleány és milliomos fiu.

— Fővárosi történet. —

Budapest, december 1.

Margit, a kis *Gábor Margit* szép varróleány volt, nagyon szép és nagyon szegény. Három évvel ezelőt még a *Király-utca*ban lakott a mamájánál, akit *Grünbaumnének* hívnak. A nagyon szép és nagyon szegény *Margitnak* nem volt elég a ruhája és nem volt egyetlen pár selyemharisnya se. Sokat szenvedett tehát. Egyszer aztán meglelt a mesebeli ifju, a vőlegény, *Margitnak* szerencsésje akadt mondták a *Király-utcai* leányok irigykedve. Mert a mesebeli ifjunak ékszerész volt a papája és egy milliót hordott a penztárcájában. E. *Gyula* aztán elvitte gummikerekű hintáján a boldog *Margitot*. Vitte-vitte! Hosszu félórán át szágudott velük a hintó. Egyszer aztán megálltak egy nagy és új ház előtt, ahol az ifju kibérelt *Margitnak* egy hónapos szobát.

Három esztendő múlt el. A hónapos szobák változnak. A kis menyasszony azonban menyasszony maradt. Most szeptember óta a *Dessewffy-utca* 41. számú házban egy harmadik emeleti szobácskában álmodozott az esküvőjéről. De ez a legszebb nap csak nem akart elkövetkezni. *Margit* már százszor hitte, hogy egészen közel van. És futott reményei nyomán, ahogy a gyerek szalad a szívérvány után, de sona-sona-sona elérni nem tudja. Tegnap délután is meglátogatta a vőlegénye. A vőlegénye, aki aztán elmondta a beszéd során, hogy hat hónapra délre viszik a szüleit. Messze délre, ahol majd meggyógyul. Mert beteg. Ő nem akar menni, mert sajnálja itthagyni a menyasszonyt. De a szülei parancsolnak, a szülei viszik. Aztán elbucsnak és a vőlegény elment. És a leány elővette apró revolverét és szívenlőtte magát. Mikor a házbeliek berohantak hozzá, már nem is mozdult, nem is sóhajtott. Világoskék blúzának azövetéi meggyújtotta a lövés. Kis karikában kiégett a vékony mousselin. Fél hétkor jött a fekete kocsi. A szolgák felemelték *Margitot* a pamlagról és elvitték a morguába.

ARADI KOZLONY

1911. évi december 1-től új előfizetést nyitunk az Aradi Közlönyre.

Az Aradi Közlöny ma Deimagyarország legelterjedtebb, legértelmesebb és legkedveltebb napilapja. Hétköznaponként 16, vasárnap és ünnepnaponként 24—32 oldalon jelenik meg. Az Aradi Közlönnyel a közönség minden rétege olvassa, épen ezért egyben a legjobb hirdetői organum is.

Az Aradi Közlöny előfizetési árai:

Helyben:

egy hónapra 2 K. — fill.
negyedévre 6 " — "

Vidéken:

egy hónapra 2 K. 40 fill.
negyedévre 7 " — "

Az Aradi Közlöny Nagy Képes Naptára az idén a szokottnál még nagyobb terjedelemben és dúsabb tartalommal jelenik meg. Az Aradi Közlöny díszes naptára karácsonyra készül el és az Aradi Közlöny minden negyedéves előfizetője, amennyiben előfizetési hátralékban nincs, — az esetben is, ha az előfizetést havonként újítja meg — ajándékkul kapja.

Minden új előfizető, aki december 1-vel negyedévi előfizetéssel belép az előfizetők sorába, vagy annak idején negyedévre kiegészíti, karácsonyi ajándékkul ingyen és bérmentve kapja

az Aradi Közlöny

Nagy Képes Naptárát

az 1912. szökőévre.

Az aradi Máv. üzletvezető nyugalomba vonul.

— Sztankovics Miklós nyilatkozata. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 1.

Napok óta beszélnek a városban, hogy Sztankovics Miklós, a Máv. aradi érdemes üzletvezetője nyugalomba szándékszik vonulni. Ez a hír az utóbbi időben gyakran vetődött fel, mert köztudomású volt, hogy Sztankovics egyike az államvasutak legrégebbi főtisztviselőjének, aki évtizedek kitaró munkája után joggal tarthatott igényt a nyugalomra. Ezuttal valóban bizonyult a hír. Munkatársunk felkereste Sztankovicsot, aki kijelentette, hogy megmásíthatatlan elhatározása rövidesen nyugalomba vonulni.

— Allásomat már a minisztérium rendelkezésére bocsátottam, — mondotta — s minden pillanatban kész vagyok, hogy helyemet fiatalabb munkatársnak engedjem át. Hogy mikor érkezik meg kérvényemre a válasz, azt nem tudom, de legkésőbb május elsejéig nyugalomba vonulok. Ideje is volt már, hisz most én vagyok a Magyar Államvasutak legidősebb és legrégebben szolgáló tisztviselője. Negyvenhárom év előtt léptem az államvasutak szolgálatába s már néhány év óta foglalkozom azzal a gondolattal, hogy nyugalomba megyek. Még egy feladatot, az Arad-Budapest közötti kettős vágány kiépítésének megalapozását, akartam befejezni. Most már ki van építve s át van adva a forgalomnak a második vágány egész Szecsőig, a traszirozási munkálatokkal pedig Máriaradnánig jutottunk el. Munkámat befejeztem s most a nyugalmat akarom élvezni Aradon, családom körében.

Nyilatkozott aztán a most befejezett munkákról is.

— A Budapest—Arad közötti második vágány kiépítésének munkálatai mindjobban haladnak s legutóbb a Rákos-szecsői vonalrész munkálatai nyertek befejezést. Mult hó végén megtartották az új vonal műtanrendőri bejárást s miután a munkálatok kifogástalanok voltak, a Rákos—szecsői vonalt november 29-én már át is adták a forgalomnak. Érdekes felemlíteni, hogy a 366 kilométer hosszú pályatestet 13 hónap alatt építették ki, oly rövid idő alatt, melyre még a magyar vasútépítés történetében nem volt példa. A munkálatok most a Szecső—Ujszász közötti részen folynak tovább serényen s az aradi üzletvezetőség tervei szerint jövő év augusztus havában ez az újabb 393 kilométer hosszú pályatest, melynek építési költségei 2 millió koronában vannak kontemplálva, szintén járható lesz.

— A Szajol—Arad és Szajol—Püspökkladány közti második vágány kiépítése szintén benne van az üzletvezetőség programjában. E két vonalrész kiépítése kerek számban 40 millió koronába fog kerülni. Miután a második vágány kiépítésének nyomjelzése Arad és Máriaradna közt már folyamatba van s a traszirozási munkálatok még jövő évben befejeződnek, az Arad és Piski közti második vágány teljes kiépülése 3—4 év múlva nyer befejezést. Folytonosan javítja ezenkívül az aradi üzletvezetőség a Piski és Petrozsény közötti fontos szén-szállító vonal teljesítőképességét, úgy, hogy 6 millió korona befektetéssel sikerült a pályát oly kitűnővé tenni, hogy azon évenként 25—26 millió métermázsa szén minden akadály és torlódás nélkül szállítható.

A nyugalomba vonuló üzletvezető közel egy évtizede áll az aradi üzletvezetőség élén. Miskolcra, ahol szintén üzletvezető volt, helyezték át Aradra s itt a nagytudású, minden-

kivel előzékeny embert csakhamar ép úgy megkedvelték, mint előző állomáshelyén. Kiváló szakképzettségét a minisztériumban is igen gyakran igénybe vették. Így például a két évvel ezelőtt életbeléptetett zónakörkibővitést az ötlete és tervei alapján valósították meg.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Zsitvay a sajtóperi bizonyításról.

Nyilatkozatok a Fényes-ügyben.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, december 1.

A budapesti büntető törvényszék most tárgyalja Fényes László hírlapíró sajtóperét, amelyben a vádlott újságírónak nem engedik meg a bizonyítást, mert a panaszosokat fegyelmi vizsgálat túl-tul tisztázta. Nem első esetben nyilvánul meg bírák körében ez a téves, sőt képtelen felfogás, amelyet olyan jogi kapacitások mint Zsitvay Leó és Edvi-Ilés Károly dr. sem osztanak.

Egy hírlapíró ugyanis ebben a dologban a budapesti büntető törvényszék sok éven át volt elnökéhez, Zsitvay Leó kuriai tanácselnökhöz, a kiváló büntető jogászhoz fordult fölvilágosításért.

— A konkrét esetben, — mondotta Zsitvay, — természetesen nem nyilatkozhatom, mert hiszen nem lehetetlen, hogy az ügy még én hozzám fog kerülni. Annyi bizonyos, hogy a valódiság bizonyításának kérdése a legnehezebb jogi kérdések egyike. Épen mostanában behatóan foglalkoztam ezzel a kérdéssel s tanulmányt irtam róla a Jogállam című jogi szaklap jubilearis számába. Természetes, hogy a jogi fejtegetések a laikus közönséget csak kevéssé érdeklik, de a cikk megjelenése előtt különben sem óhajtok föl fogásomról részletesebben nyilatkozni. Annyi bizonyos, hogy a tanulmány megírására az a körülmény adott impulzust, hogy az alsó bíróságok nem mindig fogják föl helyesen ezt a nagyfontosságú kérdést.

Edvi-Ilés Károly dr. jeles büntető jogász így adott fölvilágosítást a hozzá intézett kérdésre:

— A konkrét esettel nem akarok foglalkozni, mert nem ismerem az ügyet, sem pedig a vakokat gyámolító egyesület szervezetét s így azt a fegyelmi bíróságot sem, amely ebben az ügyben ítélkezett. Ami a fegyelmi bíróságok ítéleteit illeti, kétségtelen, hogy a büntető törvénykönyv értelmében a törvény által kirendelt fegyelmi bíróság által a megállapított tényállás ellenkezője a rendes bíróság által nem tehető bizonyítás tárgyává. De nézetem szerint ez nem minden fegyelmi ítéletre vonatkozhatik. Különösen ad hoc kirendelt fegyelmi bizottságos ítéletének nagyon nehéz oly kötelező erővel tulajdonítani, hogy azzal szemben a rendes bíróság előtt a bizonyítás minden lehetősége ki legyen zárva.

§ Frank L. András szabadlábra helyezték. Megirtuk, hogy Frank L. András ügyvédje Eles Béla dr. utján betegsége miatt szabadlábra helyezését kérte. Miután az ügyész is hozzájárult az indítványhoz, a vádtaács ma szabadlábra helyezte Frankot, kit még a délelőtt családjához szállítottak. A bűnperben szereplő többi vádlottak Nagy Sándor dr. utján a vádirat ellen kifogást adtak be, melynek sorsa felett a jövő héten fog dönteni a vádtaács.

§ A színleges adás-vétel. Brassay Zsigmond volt aradi baromfikereskedő, mintegy fél év előtt rávette özvegy Hevesi Agnesné aradi kisbirtokosnét, hogy vele egy fiktív jogügyletet kössön. Hevesiné ugyanis földjeit felesébe kiadta Kapás József földművesnek. Brassay azzal rémítgette az asszonyt, hogy Kapás öt

becsapja és megkárosítja, s midőn Hevesiné tanácsot kért tőle, hogy szabaduljon Kapással kötött több éves szerződéséről, Brassay azt ajánlotta neki, hogy kössenek egy színleges adás-vételi szerződést a fundus instruktura vonatkozásig. A fiktív szerződést meg is kötötték s a szerződés alapján Brassay Kapás ellenkezése dacára az ingókat, négy sertést és több baromfit elvitetett a birtokról. Brassay egy ideig azzal hitegette az asszonyt, hogy az ingók és háziállatok továbbra is az övéi, de később Hevesiné rájött, hogy Brassay öt becsapta s mindent eladott. Csalás és sikkasztás miatt feljelentette Brassayt, aki neki 670 korona kárt okozott ily módon. A mai tárgyaláson Brassay és tanukép kihallgatott felesége azt állították, hogy a jogügylet tényleges volt, Brassay a fundus instruktust 540 koronáért megvette. A törvényszék Hevesiné és Kapás vallomásával szemben azonban nem vette tekintetbe Brassayné vallomását s a vádlottat 6 hónapi börtönre és 100 korona pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet ellen Brassay védője felebezett.

Olaszország és a hármasszövetség.

— Helyreállt az egyensúly. —

Távirati tudósítás.

Bécs, december 1.

Egy bécsi lap, a Reichspost azzal a hírrel lepte meg a világot, hogy Olaszország kilép a hármasszövetségből. E hírre ma ezt a jelentést kapták a bécsi diplomáciai körökben, római forrás nyomán.

Tudósítójuk tegnap meglátogatott több kiváló olasz diplomatát, akik azokról a hírekről hogy Olaszország tripoliszi politikája miatt félreértések támadtak, kijelentették, hogy a római jól értesült körök fölfogása szerint a tripoliszi kérdés a hármasszövetséget csak megerősítheti.

Teljességgel ki van zárva, hogy Olaszország intéző körei az európai békének ettől az oszlopától eltávozzanak. Olaszország benne van a hármasszövetségben és benne is akar maradni. Mihelyt a tripoliszi kérdés meg lesz oldva, Olaszországnak semmi oka sem lesz arra, hogy Törökország ellen valamire vállalkozzék.

Olaszország érdekében van, hogy a Balkánfélszigeten a státuszkvó megmaradjon. Olaszország ebben teljesen egyetért Ausztriával és Magyarországgal és Németországgal.

A tripoliszi konfliktus lefolyása a szövetség tartósságának próbaköve. Ha azt mondják, hogy az intéző olasz körök a német sajtó viselkedése miatt boszankodnak és hogy bántja őket, hogy Ausztria és Magyarország és Németország politikája okozta a Dardanellák kérdésének legújabb megoldását, amelyhez Oroszország is hozzájárult, úgy ez semmiképpen sem felel meg a valódi fölfogásnak. Nem szabad végül elfelejteni, hogy Aehrenthal gróf a legutóbbi időben kétszer találkozott vezető olasz miniszterekkel s ezen a két találkozón hivatalosan megállapították, hogy a két monarchia minden fontosabb kérdésben teljesen egyetért.

A békés hurok pengetéséhez bizonyára nagyban hozzájárul Konrád vezérkari főnök bukása. A lemondott magasrangú katonában mindenki egész Olaszország Itália ellenségét látta és valóban Hötendorfi-Konrád katonai tervei nagyon is az oppenini félsziget ellen irányultak. A vezérkari főnök távozását Rómában, mint békés jelt, örömmel üdvözik és mintegy visszhangja a lemondásnak Olaszországnak a monarchiával való szövetséghez ragaszkodása.

HIREK.

Esküvő pap és

anyakönyves nélkül.

— Urileányból szociálista agitátor. —

Távirati tudósítás.

München, december 1.

A napokban érdekes esküvő volt Münchenben. Nemesak azért, mert magyarok léptek házasságra, hanem azért is, mert mellőztek minden egyházi szertartást. A pap helyett a szociáldemokrata-párt kiküldöttje adta össze a fiatalokat. A vőlegény Gőnczy Ödön bádogossegéd, menyasszonya pedig Forgács Mariska Németországban ismert szociálista agitátornő volt.

Amikor egy érdekes munkás a párt megbízásából intézett hozzájuk beszédet, amelyben méltatta a házasság jelentőségét, az új házaspár kijelentette, hogy őket nem is annyira a szerelem, mint inkább a szociáldemokrácia magasztos eszméi fűzik össze.

Mind a ketten rendkívül érdekes multtal bírnak, de különösen a menyasszony, aki szabadkai származású, Goldstein Jakab kereskedőnek a leánya és az agitáció terén nagy sikereket ért el. Jómódu családból származik és már kora leányságában nagyon érdeklődött a modern eszmék iránt. Amikor más fiatalleánynak minden érdeklődését az érzelmes romantikus regények kötik le. Forgács Mariaka komoly, a szociáldemokráciát propagáló olvasmányokkal foglalkozott. Nagy természet és társadalomtudományi ismereteket szerzett magának és elhatározta, hogy egész életét a proletár eszméknek szenteli.

Szabadkán, az ország több vidéki városában és Budapesten is a legkülömbözőbb társadalmi rétegekből nagyon sok hívet szerzett a szociáldemokrata tanoknak. Pártlapokban sok cikke jelent meg és többször perbe fogták állam, osztály és vallás elleni izgatás miatt. Később művészi ambíciói is támadtak. Budapesten több kiváló festőművész műtermében megtanulta a festészet alapelemeit. A tanulóknak is minden iránt fogékony fiatal leány egész sikerült képeket produkált. Művei is nagyrészt a szociáldemokrácia köréből vett tárgyak voltak. A múlt évben, hogy tovább fejlessze magát a festészetben, de még azért is, hogy személyesen érintkezze az internacionálé Németországban élő nagyjaival, főként Bebel Agostonnal, — aki sok művet írt a nőnek a szociáldemokráciához való viszonyáról, Németországba utazott.

Forgács Mariska előbb Berlinben tartózkodott hosszabb ideig, majd onnan Münchenbe költözött. Itten festőművész növendék volt Setuk Ferenc professzor, akkor egyik legnagyobb festőművészenek az akadémiaján. Több kérője is akadt, de nem ment nőül hozzájuk, mert az elvekben nem értett egyet velük.

Münchenben a szociálista pártban ismerkedett meg egy rendkívül agilis és intelligens munkással Gőnczy Ödönnel, aki nappal a bádogos műhelyben feltűrt ingujjal kőtenyben dolgozott, de esténként tisztán felöltözve a külvárosban előadást tartott az antialkoholizmusról, Krisztusról, Darvinnól, Marxról munkástársainak. Az a nagy szellemi kapocs, amely a magyar származású fiatal munkás és a leány között már első találkozásukkor létrejött; házasságot eredményezett. Forgács Mariska házasságának híre Szabadkán a legszélesebb körben érdeklődést és feltűnést keltett.

— A miniszterelnök szabadságon. Bécsből jelentik: Khuen Héderváry Károly gróf miniszterelnök neje ma este Károly fiának társaságában férjének meglátogatására Semmeringre utazott.

— Orvosválasztás a munkásbiztosító pénztárnál. Fényes Samu dr. betegsége folytán az aradi kerületi munkásbiztosító pénztár helyettes orvosi állást szervezett, amelyre a pénztár igazgatósága tegnap este tartott ülésén Magyar Sámuel dr. tb. járásorvos, marosborsai kórosvost választotta meg.

— Csőd. Az aradi kir. törvényszék ma elrendelte a csődöt a már régebben fizetésképtelenné vált Grosz és Lapikás aradi, Andrásstéri rőfös kereskedő cég ellen. Csődtömeggondnok Grosz Aladár dr.

— Adomány a hírlapíróknak. Freud Irma urleány a jubiláris színházi est három jegye fejében 10 koronát adományozott az Aradi Hírlapírók Segítőlapjának. Az adományért ez uton mond köszönetet a vezetőség.

— Halálozás. Konkoly Thege Elemér és neje szül. nemes kosztolányi Kosztolányi Irén, úgy a maguk, mint az összes rokonság nevében tudatják, hogy szeretett jó kis leányuk Ilonka 1 éves korában, december 1-én rövid szenvedés után Aradon meghalt.

— Kereskedő és iparos urak szives figyelmébe ajánljuk — a főszerzőre, valamint a karácsonyi és újévi ünnepekre való tekintettel, — hogy hirdeteiket a lapban való előnyösebb elhelyezés érdekében mielőbb feladni sziveskedjenek. A hirdetés felvétele végeit meghívásra megbizottunkat készséggel azonnal elküldjük.

— Mikor a berlini főpostán elfogynak a milliók. Berlinből jelentik: A főposta csekkhivatalában, ahol rendszeren egy millió márkát tartanak készletben, ma egy óra hosszáig nem tudtak fizetni, mert több nagy cég közvetlenül egymásután nagy összegeket vett ki, úgy hogy a készpénzkészlet csakhamar kimerült. Több hivatalnokot elküldtek a birodalmi bankba, hogy onnét új pénzt hozzanak a csekkhivatalba, de ott ugyanily állapotok voltak, mert több nagy cég több millió márkát vett ki, úgy hogy ott is elfogyott a pénz és a földalatti trezorokból kellett új pénzt felhozni.

— Öngyilkos aradi vasutas. Ma délelőtt 10 órakor arról értesítették az aradi rendőrséget, hogy a Szél-utca 15. számú házban öngyilkosságot követett el Kővágó Sándor vasuti kalauz. Hecht Adolf dr. tiszti orvos megjelent az emlitett házban és igen súlyos állapotban találta a vasutast, aki egy éles konyhakéssel három súlyos sebet ejtett magán. Egyet mellén, egyet a nyakán és a hasán. Az eszméletlen állapotban levő ember csak nehezen tért magához, de mikor kihallgatták, akkor sem akarta megmondani, hogy miért követte el az öngyilkossági kísérletet. A rendőrség a lakóktól tudta meg, hogy a kalauz, aki öt gyermek atyja, fegyelmi büntetéstől való félelmében akart megválni az élettől. Ez év folyamán ugyanis Soborsinban vasuti karambol történt és ebből kifolyólag az igazgatóság fegyelmi eljárást indított a vasut kisérő személyzete ellen. Kővágó attól tartott, hogy fegyelmi uton elbocsájtja őt a vasut a szolgálatból. A sérültet a kórházba szállították, ahol néhány óra múlva meghalt.

— Az Erzsébet város csatornázása. Az aradi erzsébetvárosi polgárok tegnap este népes értekezletet tartottak az ismeretes csatornázási ügyben. Tudvalevő, hogy a csatornázásért járó összeget nyolc nap alatt kellene kifizetni az erzsébetvárosi polgároknak. Ezzel szemben a gyűlés elhatározta, hogy küldöttséget meneszt a polgármesterhez és kérni fogják, hogy az összeget 36 havi egyenlő részletben fizethessék meg. Panaszkodva emlitették fel a gyűlésen, hogy Erzsébetvárost a hatóság teljesen elhanyagolja, mert a kellő közbiztonsági intézkedések nem történnak meg. Kimondták végül, hogy megalakítják az „Erzsébetvárosi Polgári Kört”, amely a városrészt érdekeinek védelmében fog munkásságot kifejteni.

— Kinevezés. Az Egyesült Budapest Fővárosi Takarékpénztár igazgatósága Popp Józsefet, az intézet főtisztviselőjét, a takarékpénztár erzsébetvárosi fiókjának főnökévé nevezte ki. Poppnak széleskörű ismerettsége s rokonsága van Aradon s Popp is Aradról került föl a fővárosba.

— Elhunyt malomigazgató. Budapestről jelentik: Dery Izidor a Lujza gőzmalom vezérigazgatója, a malomigazgatók neoztora, ma este hosszabb szenvedés után meghalt.

— Tudnivalók a postai csomagokról. A nagyváradi postaigazgatóság a következő figyelmeztetést adta ki a postai csomagok célszerű csomagolása, helyes címzése stb. tárgyában. A karácsonyi és újévi rendkívüli csomagforgalom ideje alatt a küldeményeknek késedelem nélkül való kezelése csak úgy biztosítható, ha a közönség a csomagolásra és címzésre vonatkozó postai szabályokat betartja. Különösen szem előtt tartandók a következők: 1. Pénzt, ékszert, más tárgyakkal egybe csomagolni nem szabad. — 2. Csomagolásra faláda, vesszőből font kosár, viaszos vagy tiszta közönséges vászon, kisebb értékű és csekélyebb súlyú tárgyaknál pedig erős csomagoló papír használandó. Vászon vagy papírburkolattal bíró csomagokat, göb nélküli zsineggel többszörösen és jó szorosan átkötői, a zsineg kereszteszési pontjain pedig pecsétviasszal lezárni kell. A pecsételésnél kiváló gond fordítandó a címzett vezető- és keresztnevének vagy más megkülönböztető jelzésnek (pl. ifjabb, idősh, özvegy stb.) továbbá a címzett polgári állásának vagy foglalkozásának és lakhelyének pontos kitételére: a Budapestre és Wienbe szülő küldemények címzeteiben, ezenkívül a kerület, utca, házszám, emelet és ajtó jelzése stb. kiteendő. A rendeltetési hely tüzetes jelzése (vármegye) s ha ott posta nincs, az utolsó posta pontos és olvasható feljegyzése különösen szükséges. — 4. A címzet magára a burkolatra kell írni, de ha ez nem lehetséges, úgy a cím fatáblácskára, bőrdarabra vagy erős lemezpapírra irandó, melyet tartósan a csomaghoz kell kötni. A papírlapokra irt címeket mindig egész terjedelmében kell a burkolatra felragasztani. Felettes kívánatos, hogy a feladó nevét és lakását, továbbá a címet összes adatait feltüntető papírlap legyen magában a csomagban is elhelyezve arra az esetre, hogyha a burkolaton levő címet leessen, elveszne vagy pedig olvashatlanná válnék, a küldemény bizottsági felbontása utján a jelzett papírlap alapján a csomagot megis kézbesíteni lehessen. Kívánatos továbbá, hogy a feladó saját nevét és lakását a csomagban levő címet felső részén is kitüntesse. — 5. A csomagok tartalmát úgy a címeten, mint a szállítólevélen szabatosan és részletesen kell jelezni. Budapestre és Wienbe szülő élelmi szereket, illetve fogyasztási adó alá eső tárgyakat (húsmező, szeszes italok stb.) tartalmazó csomagok címzeteiben, nemkülönbön az ilyen csomaghoz tartozó szállítóleveleken a tartalom, minőség és mennyiség szerint kiirandó. (pl. szalonna 2 kgr., egy pulyka 3 kgr., 2 liter bor stb.) A tartalom ily részletes megjelölése a fogyasztási adó kivétele szempontjából szükséges és a gyors kézbesítést lényegesen előmozdítja.

— Még mindig keresik Mona Lizát. Brüsszelből jelentik: Casalli párisi rendőrbiztos tegnap ide érkezett, hogy a Mona Liza dalgában újabb nyomokon kutasson. A hatóság semmit sem árul el eljárásáról.

— Merénytet egy tanítónő ellen. Kőszegről jelentik: Vas megye Vámoscsalád nevű községében családilag egyetértés uralkodik a faluban. A község lakossága két pártra oszlik: A plébánospartira és plébános ellenesre. A tanítónőnek, egy elszegényedett uri-család fiatal tagjának a plébánoshoz kellett tartoznia, részint, mert a plébános az ő felettes hatósága, másrészt pedig sehol máshol a faluban elfogadhatóan nem étkezhetett, csak a plébános szakácsnőjénél. Minap épen a plébános vacsorájáról ment haza a szegény leány, mikor a sötét uton, a falu közepén három álarcos, sötétebb burkolt alak megrohanta és ütlegetni kezdte. A három utonálló a tanítónőt valóságos meghengergette a sárban, ruháját letépték, fejétőre állították és hogy gyalázatos tettük teljes legyen, fejjel belemártották egy oda készített dézsába, melyben trágya volt. A szerencsétlen teremtést a legborzalmasabb helyzetben ta-

lálták meg órák múlva és lakására szállították. Most keresik a tavitónó mérénylőit, kik minden gyanu szerint a falu plébánosellenes táborából kerültek ki.

— Egy Adria gőzös kálváriája. Bordeauxból jelentik: Az Adria tengerhajós társaság Szent István nevű gőzhajóját Franciaország nyugati partján baleset érte tegnap, aminek szerencsére nem lett komolyabb következménye. A Szent István, amely 1910 ben épült és testvérhajója a hasonló nevű elsúlyadt gőzösnek, november 17-én indult el harmincöt főnyi legénységgel, utas nélkül, Bordeauxba. Utja szerencsés volt egészen tegnap hajnalig, amikor már céljától tizenegy kilométernyire, a széles Gironde folyamban járt, a mely öböl szerű egyesülése a Garonne és Dordogne folyóknak. Sűrű köd feküdt a vizen s ez az oka annak, hogy összeütközött a Majo nevű spanyol gőzössel. Az összeütközés oly heves volt, hogy mind a két hajó erősen megrongálódott. Mivel a spanyol gőzös vízvonalon fölött az orrán sérült meg, nem forgott veszedelemben, de a Szent István hatalmas léket kapott a vízvonat alatt, s ezért helyzete nagyon veszedelmes volt. A kapitány azonban nem vesztette el a fejét, hanem a szivattyukhoz rendelte a legénységet. Vészjeleire több gőzös sietett segítségére, s hosszas küzdelemmel sikerült a magyar hajót a parthoz vontatni. Ilyen módon sem emberben, sem áruban, amely milliókat ér, nem esett kár. Az Adria-társaság a baleset első hírére fumei műszaki igazgatóját, Rolland Sándort elküldte Bordeauxba, hogy a Pauillac közelében veszteglő Szent István sérüléseit megvizsgálja és kijavításáról gondoskodik.

— Török kegyetlenkedés Tripolisban. Rómából jelentik: A Giornale de'Italia tripoliszi távirata szerint tegnapelőtt Henatói nyugatra az óázis szélén a november 23-án elfogott berzaglierok közül tizenkettőt, a kiket megsebesülve hurcoltak Hennába, meggyilkolva találtak. Öt közülük vállukig a földbe ástak, arukat összevagdalták és szemüket kiszurkák. Hármukat pálmára akasztották és négyüknek csak fejét és néhány kevés testrészét találták meg. Fára ezredes kijelentette, hogy bizonyítékai vannak arról, hogy rendszer török katonák mészárolták le a foglyokat.

— Ertesítés. A félyképedvelő nagyközönséget értesítjük, hogy a Kossak-féle előkelő fényiroda Kossakné és Szigeti cég alatt új és szakzerű vezetés alá jutott, hol — mint az irda kirakataiban is látható — gyönyörű élethű portraik képek készülnek. Különösen megemlítjük, hogy az új fényiroda legfőbb törekvése, hogy minden kivitelű képein a legmodernebb művészi irányt tartja szem előtt a hasonlatosság és élethűség megtartása mellett, mivel csak az ilyen kép őszinte és ezzel az eddigi erőltetett mindenáron szépített és kisimított arcvonások helyett, egy új és élethű irányzatot vél teljesíteni, mely mindamellett a művész igényeknek is megfelel. A közelgő karácsonyi és újévi ünnepek alkalmából legkellemesebb meglepetés hozzánk tartozóinkról egy jó emlékkép, e célból melegen ajánljuk a nagyközönség pártfogásába e modernül berendezett új vállalkozást, hol speciális gyermekképek is művészi kivitelben készülnek, nemkülönben gyári és ipari felvételek.

— A makói női irnok. Sok port vert fel annak idején Zsiga Margitnak makói városi irnokká történt megválasztása. Igen sokan fe minista eszmék győzelmét látták abban, hogy a város nőtisztviselőt alkalmaz. A képviselőlet egy része pedig erősen tiltakozott a megválasztott irnok ellen. A megválasztás ellen beadott felekezések egész áradata indult meg, dacára annak, hogy Zsiga Margit a legpontosabban töltötte be hiva alát, a felekezéseket csak nem vonták vissza, sőt eljutották a magyar királyi közigazgatási bírósághoz, ahol ma döntöttek az ügyben. A magyar királyi közigazgatási bíróság az összes felekezések elutasításával helyben hagyta Zsiga Margitnak irnokká történt megválasztását. A döntés indokolása egészen figyelmen kívül hagyta azt, hogy Zsiga Margit az első női tisztviselő s ki-

zárólag a választás alakiságaival foglalkozik, amelyekről megállapítja, hogy szabályszerűen folytak le és így a választás ellen jogos és alapos kifogás nem emelhető.

— Elgázolás. Szorin Sándor Bánhidy Antal báró kocsisa, ma délelőtt a Kossuth-utcában elgázolta Petró János 60 éves napszámot. Súlyos sérüléseivel a kórházba szállították.

— Válasz számos kérdezősködékre. Tudomásunk szerint ma a legjobb szépitő szer a dr. Bíró-féle Havasi Gyopár Cr-m. Kapható a gyógyszerárakban és drogueriákban. 5093

— Perzsaszőnyeg raktáram Weitzer János-utcában, leányiskola épületében — a főpostával szemben — megnyitottam. Tisztelettel: Schwarz Z-igmond. 4786

— 60 kötet könyvet havi 1 K. 40 f.-ért (Vidékre 2 korona 40 f.-ért) és 180 hangjegyet havi 2 K. 40 f.-ért ad kölcsönbe Kerpál Izsó kölcsönző-intézete helyben és vidékre is. E cég vásárol egész könyvtárakat. 4871

— Francia likőrök legbiztosabb készítésére — háziilag — a likóraroma 1 üveg 60 fillér Voitok és Weisznál. 4510

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi polgári jótékony négyzet baba-tombolójára a tegnapi nap folyamán a következő adományok érkeztek: Lócs Rezső 4 pólyás baba, Lészay Sándorné 2 krampusz, 1 magyar fiú és 1 leány, 1 nadrágszoknyás és 2 francia baba, Dr. Borsos Béláné 1 magyar ruhás és 2 kék ruhás baba, Kintzig Gézáné 5 szép öltöztetett baba, özv. Kintzig Józsefné 1 rózsaszín és 1 gyermekszékben ülő baba, Barkó Józsefné 1 nagy pólyás és 1 nagy bábé, özv. Antalfy Eudróné 1 baba ruhakészlettel, Fischer Mór 10 drb. szép porcellán baba és 1 járó baba, Varjassy Árpádné 3 szép öltöztetett baba, Probst Böske 1 szép baba, Steiner Ferencné 2 pólyás és 2 bábé, özv. Fábian Lászlóné 1 nagy baba és 1 szép bábé, gr. Porcia Lajosné 2 bábé, 1 öltöztetett baba, Hermann Gyuláné 1 japán baba, 1 iskolás leány, 1 bábé ruhás, 2 házi ruhás baba, 1 bábé és 1 nagy bábé ruhás baba, Steiner Etelka 2 szép baba, Steiner Jakabné 4 szép kis baba, Neogrady Dóra 1 szép olasz táncosnő, Urbán Ivánné 1 nagy baba, Domány Jánosné 1 pólyás baba és 1 szép bábé, Hegedüs Lászlóné 2 szép baba, Fetter Irénke 1 pierette és 1 matróz baba, Zinner Béláné 1 pierot és 1 pierette és 2 szép bábé, dr. Posgay Istvánné 2 szép baba, Stauber Józsefné 2 szép baba, Seidner Bernátné 2 szép baba, Hausser ezredsné 4 szerecsen fiú, 2 kéményseprő és 6 oszokládó baba, Kop Ilona 2 fehérruhás baba, Govrikné Bakos Ilona 1 szép baba. A polgári iskola növendékei közül a következők adományoztak bakákat: Pellegrini Karolin, Luztmann Margit, Prekupás Lujza, Kop Ilona (2 drb.), Kádás Aranka, Gyárfás Teréz, Tenzlinger Mariska, Édes Ilonka, Eckert Ilona, Martineczku Irén, Reich Lenke, br. Duka Karola, Ungureán Mária, Litsmann Margit, Rényi Blanka, Eckert Aranka, Marinkovits Ilonka, Horváth Gizzi, Ferenczy Ilona, Benedek Etel, Somlay Gizella, br. Bedeus Etel. Magukat megnevezni nem kívánó küldők: 10 drb. szép baba. Fogadják a nemeslelkű adományozók az egyesület hálás köszönését. özv. Purgly Lajosné, fővédasszony.

(*) Népkonyha megnyitás. A következő sorokat kaptuk: Az aradi izr. négyzet december hó 4 én (aétfőn) újból megnyitja az általa fenntartott népkonyhát. Intenzívenyűket becsősséggel ajánljuk a nemeszívű közönség támogató jóindulatába ez évben is, és bizalommal telten megvünk neki most is a nagy feladatnak, mert mellettünk érezzük a könyörületeségben kiapadhatlan nagyközönségnek jóakaró segítségét. Ez volt a mi erős támaszunk eddig is, reménytelenül hisszük: most se hagy el bennünket. Az elmúlt télen összesen 17386 adagot osztottunk ki népkonyhánkban. Naponként átlag 289 adagot. A napról-napra nyomasztóbbá váló viszonyok, az élelmiszereknek már elképzelhetetlennek vélt magasságra felszorított ára — előre látjuk — még mindig növelni fogják azok számát, akiket mostoha sorsuk aztalunkhoz vezet. Soha sem leszen attól senki visszatartva, mert minden nélkülözönek megterít a testvéri szeretet, kiapadhatlan irgalma. Az aradi izr. népkonyha nevében Neuman Furst Mária elnök. — A védasszonyi listát a jövő héten Assael Józsefné, Basch Simonné és Leopold Zsigmondné urnók lesznek szivesek ellátni.

(*) A szegénytanulók első ebédje. Az aradi szegénytanulókat segélyző egyesület f. évi december hó 2 án (szombat) déli 12 órakor osztja ki a Weitzer J. utcai elemi fiúiskolában istá-poltjainak az első ebédet, mely emberbaráti cselekedethez az érdeklődő közönséget tisztelettel meghívja. özv. Hausser Károlyné ezredsné, egyes. elnök.

TARKASÁGOK.

(A kivándorlás.) Az aradi rendőrségen az utóbbi időben egy ambiciózus, szorgalmas fiatal-dijnok dolgozik. A fistaleMBER fel van ruházva minden jó tulajdonsággal, csak egy baja van: a tudományt nem nagykanállal szedte magába. A napokban egy kivándorolni készülő aradi iparos kért utlevelet a rendőrségtől New-Jerseybe. Koyács Antal rendőrhadnagy a fiatal dijnokot bizta meg az utlevél kiállításával. Addig, míg csak a születési és nijaoltási bizonyítványról volt szó, a legnagyobb rendben ment a dolog, de amint az utazás céljára került a sor, a derék dijnok elakadt. Homloka verejtékezni kezdett, reszkető be-tükkkel próbálta leírni: Ny...u...jer. Sehogy sem tetszett neki a szó. Nem is mert tovább írni, nem akart hibát ejteni. Hosszu ideig kinosan ráta a tollat míg végre megszólalt:

— Ugyan kérem, megtenne nekem egy szivosséget?

— Kérem! Miről van szó? — felelte előzékenyen az iparos.

— Nem mehetne ön talán máshová?

(Az okos fiú.) Egy aradi kereskedő mesélte ezt a kedves kis történetet. Legutóbb nyolc éves kis fiával Budapestre utazott. Az unalmas út jórészt alvással töltötte, míg a kis fiú nagy érdeklődéssel szemlélte az ablaknál az unalmas tájat. Egy állomáson hirtelen felébredt a kereskedő. Lusta volt felkelni a pamlagról s ezért odaszólt a kis fiúnak:

— Nézd csak meg, hogy hol vagyunk fiacskám!

A kis Gyuszi gyerek nagy igyekezettel silabizálta össze az állomás falán levő feliratot s amikor sikerül a művelet, diadalmason mondta:

— Uraknakon apuskám!

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

L. I.-né Nem tudjuk elolvasni az illető kereskedő nevéét. Egyébként is az Aradi Közlöny nap-tárában az összes kereskedők névsora megvan.

J. Sorsjegye nem nyert.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— Árlejtés államvasuti talpfára. A talpfaszállítás, amelyet a koalíciós gazdálkodás anynyira hihető tett, most minden nagyobb emóció nélkül került árlejtés alá. A legnagyobb megrendeléseket a következő cégek kapták: Tölgytalpfára: Berger Fakereskedelmi Részvénysársaság, Zágráb, 41.200, Wolfner S., Budapest, 20.000, Eissler I. és Testvérei, Bős, 32.700, Fakereskedelmi Részvénysársaság, Budapest, 20.300, Kronberger Mór és Fia, Budapest, 147.661, Grosz József, Lippa, 54.960, Schneller Károly, Lonsone, 60.000, Dósi Iz. Fia Lajos, Nagyvárad, 48.000 darabra. — Bük-

talpára: Berettyóvilgyi Fa- és Mésztermelő Részvénytársaság, Budapest, 805 000, Nemes Hoffmann Mór, Budapest, 414 000, La Roche és Darvas, Nagyvárád, 156 500, Eledsi Erdőipar Részvénytársaság, Nagyvárád, 30 000, Gelsei Guttmann-féle Faipar, Ungvár, 115 000, Kronberger Mór és Fia, Budapest, 30 000, Krausz Imre, Máramarosziget, 55 000, Magyar Fekereskedelmi Részvénytársaság, Budapest, 60 000, Farkas Mendel, Marosvásárhely, 47 500, Polifka Gyula, Szováta, 71 000, Bajkó Barabás, Kovászna, 100 000, Szolyva Részvénytársaság, Budapest, 30 000 darabra. — A szállítások elosztásának egyik főérdekessége az, hogy a bükk-talpfaszállítást olyan cégek nyerték el a legnagyobb mennyiségekre, amelyek eddig bükk-talpfatermeléssel és szállítással nem foglalkoztak, e tekintetben tapasztalataik nincsenek s így könnyen megeshetik, hogy a Máv. nagyarányú megrendelése dacára is, talpfa nélkül fog maradni, ami a vasut forgalmára súlyos következményekkel járhat. Az is érdekes, hogy Eiselek ezuttal is szállításhoz jutottak. Ugy kellett volna történnie, hogy akármilyen megfelelő feltételek mellett ajánlottak is, inkább más bel-földieknek juttatták volna az ő mennyiségüket, mert hiszen ezek az urak eleget kerestek akkor, amikor a többi szállítók koplaltak.

Aradi gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 1.

Az időjárás roppant változékony, hol hideg szeles, hol esős, holott a vetések szempontjából üdvös lenne, ha az idő az évszakhoz alkalmaszkodna és az egyöntetű téli napok állandósulnának.

A gabonaüzlet irányzata változatlan.

Elkelt a mai piacon:

800 mm. buza	11.00—11.10
400 mm. új tengeri	8.00—8.10
— mm. rozs	9.40—9.50
— mm. árpa	8.40—8.50
— mm. zab	8.80—9.—

As árak ötven kilogrammonként, koronákba értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

(Táv. jelentés)

Budapest, december 1

Készáru.

Kínálat mérsékelt, malmok tartózkodók. 5 ezer mm 5 fillérrrel olcsóbb.

As árak 50 kilónként számítva:

Határidő.

	Déli sziat	2 órai sziat
Buza 1912. áprillist	11.80—11.81	11.80—11.81
Rozs 1912. áprillist	10.35—10.36	10.35—10.36
Tengeri 1912. májusi	8.44—8.45	8.42—8.43
Zab 1912. áprillist	9.82—9.83	9.85—9.84

A Temesvári Lloyd-Társulat

terményozarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1911. december 1.

Buza (szokvány-minőség):

76 kilogrammos	—	—	10.80	10.90
77	—	—	10.90	10.95
78	—	—	11.00	11.05
79	—	—	11.10	11.15

Buza (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos	—	—	10.70	10.75
Rozs	—	—	9.30	9.35
Árpa	—	—	8.70	8.75
Zab	—	—	8.80	8.85
Tengeri	—	—	7.50	7.55

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés).

— December 1. —

Magyar aranyjárdék 4 ^o / _o	—	—	110.60
Magyar koronajárdék 4 ^o / _o	—	—	90.55
Magyar koronajárdék 8 ^o / _o	—	—	78.75
Magy. földteherm. kötvény 4 ^o / _o	—	—	91.—
Horvát-szlavon földteherm. kötvény	—	—	92.50
Magyar nyeresémsorajegy kölcsön	—	—	220.—
Tiszasszab. és szegedi sorajegy kölcsön	—	—	153.—
Osztrák járdék papírban	—	—	91.75
Osztrák járdék esztibe	—	—	94.75
Osztrák járdék aranyban	—	—	115.75

Osztrák koronajárdék 4 ^o / _o	—	—	91.75
1880. évi osztrák államsorajegy	—	—	164.—
Osztrák-magyar bankrészvény	—	—	19.95
Magyar hitelbank-részvény	—	—	853.75
Osztrák hitelintézeti részvény	—	—	654.—
Osztr.-magy. államvasuti részvény	—	—	738.50
20 frankos arany (Napoleonkor)	—	—	19.10
Német birodalmi márka	—	—	117.60
London vista	—	—	240.47 ¹ / ₂
Páris vista	—	—	95.42 ¹ / ₂
20 márkás arany	—	—	23.52

Kőbányai sertésplac.

Dec. 1. —

November 30. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 146—148 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 154—156 fillér. Közép (páronként 240—280 kgr.) 156—160 fillérig.

Sertéslétszám: 1911. évi november hó 28. napján volt készlet 23935 drb. — 1911. november hó 29-én felhajtott 81 drb. — 1911. november 2-én elszállított 275 drb. — 1911. nov. 30. napjára maradt készletben 23771 drb.

A bizott sertésüzletirányzata: nyugodt.

Felelős szerkesztő:

Boigár Lajos.

NEMZETI SZINHÁZ.

Szombat, 1911. december hó 2-án

A) bérlet

A) bérlet.

A p a p a.

Vigjáték 3 felvonásban. Irta: Róbert de Flers és Gaston Armand Caillet. Fordította: Molnár Ferenc.

SZEMÉLYEK:

De Larzac	Szendrei M.	Georgina	Harmath J.
Jean Bernard	Dr. Beregi S.	Celalie	Novák Irén.
Jocasse abbé	Várnai Jenő.	Jeanne	Vendrey V.
Charmeull	Győző A.	Lucy	Neogrady D.
Aubriu	Herold Ede.	Jeannine	Nógrádi M.
Bigorre	Szabó Lajos.	Verviers	Vas Jenő.

Kezdeté este 7¹/₂ órakor.

APOLLO SZINHÁZ

az Andrásy-téri új Lloyd-palotában

Urania Magyar Tudományos Színház aradi színpadja

Ma szombaton, 1911. december 2-án:

1. Az új ruha. Mexikói történet. —
2. A szenzációs ujsághír. Kacagató. —
3. A postagalamb. Érdekfeszítő indián dráma. —
4. Lefűzve. Humoros. —
5. Nina, a táncosnő. Szenzációs slágerkép. —
6. Lemke és a barátja. Kacagató.

Az előadások kezdete délután 4¹/₂ órától folytatódatosan 11-ig tartanak.

Megyerak: Pályozás ülésenként 1 kor. Zártszék 1 kor. I-ik hely 80 fillér, II-ik hely 60 fill., III-ik hely 40 fill., IV-ik hely 20 fill.

Kísért ingyen kapni a jegyszedőknél.

Saját zenekar.

Ruhatar. — Buffet.

URANIA

mozgófénykép-színház.

(Ezer Szociális-színház 1. szám, Szabadtság-tér mellett.)

Ma szombaton, 1911. december 2

Pali a mozi kedvence.

1. Pali mint esendőr. —
2. Pali mint bankhivatalnok. —
3. Pali mint elővigyázó. —
4. Pali mint ötletes. —
5. Pali mint vadász. —
6. Pali utolsó csinyjei. —
7. Kató kapitány az oroszok között. Világ szenzáció.

Előadások d. n. 7¹/₂ órától kezdve este 11 óráig

Megyerak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fill.

Utolsó előadás este 11 óráig.

A helyek kérésnek a nézőtérben kalap nélkül megjelenni.

As előadások tartama 3 óra.

As előadásra bármikor be lehet menni.

Könyv-, papír- és zenemű

kereskedésünket a teljesen modernül felszerelt raktárral

folyó évi december hó 10-én Weitzer János-utcai üzletünkbe

helyezzük át.

Karácsonyi ajándékcikkeinket

december 10-ig az Andrásy-téri üzletünkben, december hó 10-ike után a Weitzer János-utcában árusítjuk.

Saját érdekében kérjük az igen tisztelt vevőinket, hogy vásárlásaikat karácsonyra december hó 10-éig főtéri üzletünkben eszközölni sziveskedjenek.

Ingusz I. és Fia

könyvkereskedő cég.

A legegánsabb női felöltők csak

GYÖRGY
MENYHÉRT
ÉS TÁRSA

Női felöltők
Áruházában

TELEFON:
855.

ARAD

ANDRÁSSY-TÉR 8

á Minorita-templom bejáratával szemben kaphatók!

OCASSIO ELADÁS

A közelgő karácsonyra való tekintettel, az összes raktáron levő áruk a mai naptól mérsékelt árakon lesznek eladva.

OLCSÓ ÁRAK.

YOGHURT.

Dr. Floris Á. a kiváló fővárosi orvos és író a következőket írja „Miképen lehetünk hosszúéletűek” című művében.

A Yoghurt leghatalmasabb ellenfele a bél bacteriumoknak, csökkenti, szabályozza egyszersmint a bélben való rothadást.

A vértestecskék jótékony munkáját fokozza, gyenge sav hatásánál fogva nagy segítségére van a gyomornak az emésztésben.

Ez az oka annak, hogy ez az étel legkönnyebben emészthető, mert a gyomorsavval egyesülve hatalmasan pusztítja a bacteriumokat így a táplálék felszívódását is rohamosan elősegíti.

A vérben felszívódott és átalakult Yoghurt ezenkívül azt a legüdvösebb legszerencsésebb és számukra lenhasznosabb munkáját is fejtí ki, hogy a véredényekben lerakodott vékony mészréteget úgy a vastagabb mint a vékonyabb hajszáledényekben parányi szemcsékre oldja fel.

Az orvosi tudomány jelesei ajánlják mint egyetlen biztos szert, amely megóvja a szervezetet a korai megöregedéstől s amely meghosszabbítja az életet.

Ajánlják gyomor és bél rendetlenségeknél, elerőtlenedett, lesoványodott vérszegény betegeknek rossz emésztés és vérszegénység stb. ellen.

Egy üveg ára 20 fill. Naponta friss készítmény kapható

FÖLDES KELEMEN-NÉL A R A D.

A
Koronája
az összes
Tyukszem
elleni
szereknek

kétségkívül az első orvosi tekintélyek által legmelegebben ajánlott és biztosan ható

„SCHWAMM DRÜBER“
törv. véd. és szab. szivacs-gyűrűket illeti, mert ezek, új elvek révén hibázhatatlan szer gyanánt hatnak minden cipősorítás ellen, amely a tyúkszemeket és bütyköket érinti. Kényelmes és tiszta alkalmazás. Kapható gyógyszerárakban és drogeriákban, vagy a főraktárnál

Czartoryski Laboratorium Budapest
IV., Szervita-tér-4.

!! Hatóságilag engedélyezett kiárusítás !!

Hoffmann Sándor

Arad, színház-épület.

E héten igen nagy olcsósággal vásár
u m.: kitűnő női fekete trico keztyűk 20 krajcár, barchet és tennis blousok 150 frt, női szövet a'jak, igen jó szabás 2-25 frt, szörme boák 2-25 frt.-tól kezdve gyári árban.

Óriási választék mindenféle karácsonyi ajándéknak alkalmas cikkekben.	Szőnyeg, függöny, ágyterítők mesés olcsó árakban.	Kitűnő glace bőr keztyűk minden színben, fehér és fekete 75 krajcár.
---	---	--

Tiszta selymek most 85 és 98 krajcár. E cikkből még van vagy 25 csupon.

5033

120 cm. széles szövetek 47 kr.-tól kezdve.

Maradékok meglepő olcsó árakban.

Vászonmaradékok 28, 30, 32, 35 krajcár.

Külön keletgye- és fehérnemű-osztály.

ROSENBLÜH H. ÉS TÁRSA

DIVATÁRUHÁZA.

A karácsonyi occassió árusítás megkezdődött. — Mielőtt bevásárlásait eszközölné, kérjük kirakataink szives megtekintését.

OCCASSIO-CIKKEINK:

Egy teljes ruha díszel együtt 1 forint 60 kr. Fekete és tegethof ruhakelmék duplaszélességben már 80 kr. Olcsó flanel és barhet, jó minőség. 26 kr. Széles áru egész finom minőség 28 kr. Creton és sephyrek jó mosható, szintartó 25 kr. Nagy választék női kötényekben már 30 krajcártól kezdve. Női, férfi és gyermek zsebkendőkben óriási nagy raktár, tucatonként már 1 forinttól kezdve. — Nagy raktár asztalneműekben, színes 1-1 kávé 6 személyre már 2 forint 50 krajczár.

Óriási nagy választék selymekben.

Blousokra alkalmas métere . . . 60 kr.

Foulard selyem ruhára, minden színben métere . . . . . 75 kr.

Ezen selymekből kívánatra vidékre mintákat szívesen küldünk.

Ágy-, asztalterítő-, szőnyeg- és függönyökben nagy raktár állandóan.

Külön keletgye- és fehérnemű-osztály.

M. kir. államvasutak.

Téli menetrend.

Érvényes 1911. ektóber hó 1-től.

Table with columns: Állomások, Svy. I-II, Gvy. I-II, Svy. I-III, Gvy. I-III, Tva. I-III, Svy. I-III. Rows include Arad, Szatmárnémeti, Kőrös, Lókőháza, Bábhidai majos, Országút, Kétegyháza, Újkirgyós, Békés-Csaba, Békés-Földvár, Mezőberény, Gyoma, Mezőtar, Pusztá-Pó, Pusztá-Tenyés, Szajel, Szekes, Újvárad, Tápiógyörgye, Tápiószecső, Nagykáta, Tápiószőlő, Tápiógyörgye, Mende, Gyömrő, Maglód, Kőrös, Kőbánya fel. p. n., Budapest k. p. n.

Table with columns: Állomások, Svy. I-II, Gvy. I-II, Svy. I-III, Gvy. I-III, Svy. I-III, Gvy. I-III. Rows include Budapest k.p.n., Kőbánya fel. p. n., Rákóczi, Maglód, Gyömrő, Mende, Tápiószőlő-Tápiószecső, Tápiószecső, Nagykáta, Tápiószőlő, Tápiógyörgye, Újvárad, Szekes, Szajel, Pusztá-Tenyés, Pusztá-Pó, Mezőtar, Gyoma, Mezőberény, Békés-Földvár, Békés-Csaba, Újkirgyós, Kétegyháza, Országút, Bábhidai majos, Lókőháza, Kürtös, Kőrös, Szentgyörgyi, Arad.

Table with columns: Állomások, Gvy., Svy., Svy., Gvy., Svy., Tva. Rows include Arad, Ótáhalom, Maroscsanak, Gyertyán, Ópályos, Békés, M.-Radna, Milova-Odv., Konop, Marosbors, Sobors, Kán, Maroslyuk, Déva, Piski, Békés, Ópályos, Békés, Gyertyán, Maroscsanak, Ótáhalom, Arad.

Table with columns: Állomások, Svy., Gvy., Svy., Gvy., Svy., Vv. Rows include Tótvány, Arad, Alvincs, Szatmárnémeti, Piski, Déva, Maroslyuk, Zám, Sobors, Marosbors, Konop, Milova-Odv., M.-Radna, Békés, Ópályos, Gyertyán, Maroscsanak, Ótáhalom, Arad.

Table with columns: Állomások, Svy., Svy., Vv., Svy. Rows include Arad, Újvárad, Németság, Vinga, Orcaifalva, Merczfalva, Szentandrási, Temesvár-Jv., Temesvár-Jv.-Arad, Temesvár-Jv., Szentandrási, Merczfalva, Vinga, Németság, Újvárad, Arad.

(Közvetlen vasúti összeköttetés.)

Megnyilt az új Angol Enyveshát Vállalat

Andrássy-tér 8. sz. alatt

(Minorita templommal szemben)

5496

hol a legélethűbb meliképek már 2—3 órán belül elkészülnek. **12 darab 60 fillér.** Legkelemesebb ajándék hozzátartozóink részére. **Ujdonság enyveshát levelezőlapokban.** Remek kivitelben **6 drb. 1 kor. 20 fill.** Arcképes igazolványokhoz szükséges fényképek 3 óra alatt elkészülnek. Felvételek fénykép után is eszközöltetnek.

Barthl János

épület és műlakatos

Arad, Rákóczi-utca 9.

Elvállal minden e szakmába vágó munkákat, u. m.:

épület-vasalásokat, vaskerítéseket, sirrácsoakat, takaréktűzhelyeket és minden javításokat pontosan és jutányos áron.

Költségvetéseket úgy helyben, mint vidéken díjmentesen készít.

Jó házból való fiu tanulóul felvétetik.

A n. é. közönség becses pártfogását kéri, kiváló tisztelettel

5806

Barthl János.

Stock-

Cognac

Medicinal

hivatalos ólomzárral ellátott palackokban mindenütt kapható.

5875

CAMIS

ÉS

STOCK

gőzüzemű gyárából

BARCOLA.

Ha olcsón akar vásárolni

ugy keresse fel okvetlen mielőbb

Schwartzberger Manó

női felöltő áruházát

ARAD, Vörösmarty-utca 3. alatt,

hol legujabb divatu

női és gyermek

felöltők és szőrmeárak

óriási választékban feltűnő olcsó

árban kaphatók

Mindenkinek érdeke

hogy hol szerezz be olcsón és jó minőségben a közelgő karácsonyi ünnepre cipőit, kalapját vagy más uridivat szükségletét, a köztudatban levő

Iványi Menyhért

cég Aradon, a Ferrai-utcában az egyedüli, ahol a

legolcsóbban lehet vásárolni

mert angol kemény kalap 5 kor. Férfi zsevró bergst. 10 kor., gombos 12 kor. Női alkalmi félcipők már 5 koronától kezdve.

Fehérnemű és nyakkendő nagy választék. 4011

Tyukszemétől

mindenki megszabadul a Hajós-féle Anagallin használata által, nem piszkít, nem ragadós, kezelése igen egyszerű. Ára egy üvegnek utasítással együtt **70 fillér.**

Láb és kézizzadás

azonnal és teljesen elmúlik ha az izzadó részeket „Peppi”-val ecseteljük. A mirigyeket kiszárítja, a váladékot megszünteti és tökéletesen szagtalanítja. -- Egy üveg ára utasítással együtt 1 korona.

Poloskák

kiirtása a legmegfelelőbb módon és teljesen „Phenolsav”-val eszközölhető. A butorokat nem rontja, a poloskának még a petéit is kiirtja. Szaga nem kellemetlen s kezelése rendkívül egyszerű. Egy üveg ára 70 fillér.

Legjobb fekete

Hajfestő

a „MELOGEN”. Egy pár perc alatt bármely haját vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ára **2 korona.**

Kitűnő amerikai

gummi

a „NITER” 6 darab egy eredeti fémdobozban **2 korona.**

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárában ARAD, Andrássy-tér 22. sz. a megyeházzal szemben. —

Használt ólom megvételre kerestetik.

ANOSMIN

Mindazok részére, akik a kellemetlen lábizzadásban szenvednek, legjobban ajánlható szer. Teljesen szagtalanít!

Egy doboz ára 1 korona.

Poloska szesz.

Kitűnő és megbízható szer a poloskák gyökeres kiirtására. — Egyszerű beecsetelésre még a tojások is elpusztulnak. —

Egy üveg ára 70 fillér.

Alpesi gyomorcsepp.

Kitűnő alpesi gyógyfüvekből előállított gyomorszábályozó szer. Fokozza az étvágyat és elősegíti az emésztést.

Egy üveg ára 1 korona 40 fillér.

Főfájás elleni pastilla.

A fejfájást azonnal megszünteti. — Egy darab 20 fillér. —

Egy doboz 6 (darabbal) 1 korona.

Kapható kizárólag:

1845

Rozsnyai Máttyás

gyógyszertárában

Arad, Szabadság-tér.

Népbiztosítás!

Életbiztosítás!

Cselédbiztosítás!

BIZTOSITSA ÉLETÉT

olcsó díjtételek mellett és **egy évig cselédjét 5 koronáért!!** Az 1898. évi XXI. t.-c. 5. §-a szerint a 15 napi szolgálat után megbetegedett cseléd közkórházi ápolási költségét a **cselédtartó gazda** tartozik fizetni. Ha cselédjeit nálunk biztosítja, a közkórházi ápolási költséget mi fizetjük. Évi

biztosítási díj cselédenkint **5 (öt) korona.** Felvilágosítással szolgál és biztosításokat elfogad: 5722

Az aradi főügynökség:

LÁZÁR SEBŐ

 keres. ügynök

Rákóczi-utca 30. :: Telefon 747.

Üzletszerzők és pénzbeszedők felvétetnek.

„CARITAS”
ÖNSEGÉLYZŐ EGYESÜLET MINTSZÖV.
Budapest, V. ker., Váci-körút 46. szám.
Alapított 1882.

Végladásból megmaradt

Gyermekjátékok, konyha-berendezési és egyéb alkalmi ajándék-tárgyak.

Minden elfogadható árban kaphatók.

5791

KOHN JÓZSEF ARAD,

Batthyány-utca 32. sz.

Telefon szám 333.

Fürdőszobaberendezés, bádigos munkák és vízvezeték javítások azonnal eszközöltetnek.

26805—1911. szám.

Versenyárgyalási hirdetés

Arad sz. kir. város tanácsa, Aradváros törvényhatóságának a nm. belügyminiszter ur által 118. 117—1911. szám alatt módosított és jóváhagyott 7007/251—1911. számú határozata alapján az aradvárosi Ferencvárosi polgári fiúiskola.

A) tanári könyvtár könyveinek.
B) ifjúsági könyvtári könyveinek.

C) és a szertárak számára beszerzendő szakkönyveinek szállítására ezennel nyilvános írásbeli versenyárgyalást hirdet.

A pályázatok Varjassy Lajos Arad sz. kir. város polgármesterének címére zárt borítékban f. é. december hó 31-ig bezárólag küldendők be. A zárt borítékok a következő felirattal látandók el: Pályázat a Ferencvárosi polgári iskola könyveinek szállítására a 26805—1911. számú versenyárgyalási hirdetés alapján.

Ajánlat fentebb megjelölt A. B. és C. csoportok bármelyikére külön-külön, vagy pedig tetszés szerinti két vagy mindhárom csoportra is tehető.

Az A. csoportra ajánlatot tevők kötelesek 200 K. azaz: Kettőszáz korona, a B. csoportra ajánlatot tevők kötelesek 40 K. azaz: Negyven korona, C. csoportra ajánlatot tevők kötelesek 60 K. azaz: Hatvan korona bánompénzt. több csoportra pályázók pedig a fentjelzett bánompénzeknek megfelelő összegét Arad sz. kir. város pénztáránál letétbe helyezni és letéti igazolványt ajánlatához csatolni.

A pályázat részletes feltételi és a könyvjegyzékek 1 (Egy) korona előállítási költség megtérítése elle-

nében, Arad sz. kir. város iskola-széki hivatalában (Arad, városháza) bocsájtatnak az érdeklődők rendelkezésére.

Ajánlatot tevők ajánlataikban kötelesek kinyilatkoztatni, hogy a pályázati feltételeket ismerik, és azokat mindenben elfogadják.

E nyilatkozattal el nem látott hiányosan felszerelt, hiányos vagy a kitűzött határidőn túl beérkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Arad sz. kir. város tanácsa fenntartja magának azt a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül az árkolcsóságára való tekintet nélkül tetszése szerint, teljesen szabadon választhasson.

Arad sz. kir. város tanácsától 1911. november hó 17.

A városi tanács.

Legfinomabb színházi és dessert

CZUKORKÁK

nagy választékban kaphatók

Németh Imre

cukorka különlegességi üzletében

Andrássy-tér 20. és Forray-utca 2. sz. a.

Telefon 418.

5566

1463—II—1911. szám.

Hirdetés

A nagyiratosi két tantermes és két tanítói lakással bíró állami iskola felépítési munkálatainak biztosítására f. évi december hó 28. napjának délelőtt 1/2 II órájára az aradi m. kir. államépítészeti hivatalban tartandó zárt ajánlati versenyárgyalás hirdettetik.

A veseyezni óhajtók, felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó a kiírási művelethez csatolt ajánlati minta szerint szabályszerűen felszerelt és pecséttel lezárt sértetlen borítékban elhelyezett ajánlataikat közvetlenül vagy posta útján a kitűzött nap délelőtt 10 órájáig az aradi m. kir. államépítészeti hivatalhoz (Arad, Gróf Apponyi Albert-ut 6 sz.) annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni. Az ajánlat borítéka az ajánlati mintán közölt módon címzendő.

Az ajánlatban vagy az ajánlati költségvetésekben a vállalati végösszeg és az egységárak nemcsak számokkal hanem betűkkel is kiírandók.

Ha az ajánlattevő bejegyzett cég tartozik a cégjegyzési kivonatot és a hiteles címpéldányt is mellékelni.

Az ajánlatához az általános feltételekben előírt és az ajánlati költségvetés végösszege 5%-ának megfelelő bánatpénznek bármely állampénztárnál történt letételét igazoló pénztári nyugta vagy annak közjegyzőileg hitelesített másolata csatolandó. Az ajánlatához készpénzt vagy értékpapírt csatolni nem szabad.

A szóban forgó munkálatokra vonatkozó kiírási műveletek alólírott hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthető. Az ajánlati űrlapok, a kiírási költségvetések és tervrajz, — ameddig a készlet tart — ugyanott megszerezhető.

Arad, 1911 évi november hó 23 an

M. kir. államépítészeti hivatal.

A hivatal főnöke:

Kemény Bertalan

kir. műszaki tanácsos.

5789

Költözők figyelmébe!
Világos világítási berendezéseket
csillárokkal

együtt kedvező ártól feltételek
= mellett szerel és szállít =

KOCH DÁMEL

világos világítási berendezésekkel vállalkozó
Arad, Deák Ferencz-sz. 42.

27126—1911.

Hirdetés

Közhirre tesszük, hogy a m. kir. földművelésügyi miniszter 121214—1911. sz. a kelt leiratával elrendelte, hogy azon fontos közgazdasági cél előmozdítása érdekében melyet a négy hetesnél fiatalabb kornorjak levágását tiltó, a fent idézett rendelkezés szolgál, négy hetes kornál fiatalabb borjak helybeli vásárra vagy más községbe (városba) csakis anyjukkal együtt hajtha ók vagy szállíthatók.

Arad, 1911. november 24.

A városi tanács.

5820—1911. pmsz.

Pályázati hirdetés

Arad sz. kir. város törvényhatóságánál ujonnszervezett, a városi fizetési rendezési szabályzatban a VIII. fizetési osztályba sorozott 3600 kor. kezdőfizetéssel és 1040 kor. lakbérilletményrel javadalmazott építész-mérnöki állás főispáni kinevezés útján 1912. évi január hó 1-től betöltendő.

Felhívom azokat kik az 1893. évi I. t. c. 10 §-ában meghatározott képesítéssel és építész-mérnöki oklevéllel bírnak s az építész-mérnöki állást elnyerni óhajtják, hogy a képesítésüket és eddigi működésüket igazoló okmányaikkal felszerelendők, méltóságos Urbán Iván Arad vármegye és Arad sz. kir. város főispánjához címzendő pályázati kérvényeiket hivatalomba 1911. év december hó 15-ig nyújtsák be.

A kinevezendő köteles állását 1912. január 1-én elfoglalni.

Arad, 1911. november 20-án.

Varjassy,
polgármester.

898—1911. g. sz.

Árverési hirdetés

Arad sz. kir. város gazdasági széke a Zsigmondházi határban lévő 123 hold 700 négyszögöl szántóföld eladás iránt belügyminiszter jóváhagyástól feltételezetten folyó évi decz. hó 4-én d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási ár: 1100 négyszögölös holdanként 1600 korona.

Bánatpénzül letendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben, vagy elfogadható értékpapírokban a városi pénztárba.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezárta a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek alólírott-nál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők a városháza 104 számú szobában.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1911. évi nov. hó 20-án tartott üléséből.

Zuber Andor
közjegyző.

Ezen rovatban minden szó egy-
eszeri beiktatásának ára 4 fillér,
vastagabb betűkkel 8 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József téri 23.
Kiadóhivatali telefon: 151. sz.
Szerkesztőség: 357. sz.

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta utalványon küldendők — a szelvényen a szöveg elől — vagy levélbélyegekben. Tudakosoknál a hirdetés szövege mindenkor közzendő. Levélbeli megkereséseknél, (a jellegű leveleket kivéve) felvilágosítással szolgál a kiadóhivatal, és esetben, válaszbellyeg csatolandó. Az apróhirdetések díja a szöveg stíusa szerint számítódik. Minden szó 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 60 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szöveg a kéziratban előhúzással jelendő. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetés a kiadóhivatal kivételére díjtalanul megszerkesztendő. **HIRDETÉSEK ESTE FÉL 6 ÓRÁIG VÉTELEK FEL.**

Ajánlatokhoz,

ajánlatokat valamely jellege alatt kérem a kiadóhivatalba, ne tessék beadási okiratokat mellékelni, mert azzalunk semmiféle felelősséget nem vállalunk. Azokat az ajánlatokat, amelyeket az apróhirdetés megjelenésétől számított 4 héten belül el nem vesztjük, a kiadóhivatal megsemmisíti.

LEVELEZÉS.

Szőke, barna.

vagy fekete hajfestékek, természetes élethű színekben. Hánzu Nestor, Vöröskereszt Drogeria. 3621

„Mielke.”

Levél ment. 5347

Elragadtatással

beszélnek mindenütt a „Molly” kézfinomító kitűnő hatásáról. Egy tveg ára 1 korona. Hánzu Nestor, Vöröskereszt Drogeria. 3621

I.III.

Csókolja: Vili. 5349

Gummi cikkek

legfinomabb minőségben Vojtek és Weisznál. I-3829

Régi vágyam

megismerkedni egy olyan szellemes, vigkedélyű, szórakozni vágyó, mulatni tudó hölgygyel, akinek a társaságában nem csak hogy jól érezném magam, hanem mindinkább megbarátkoznánk. Leveleket „Házasság nélkül” címen kérek. 5348

607.

Higienikus gummi-ujdonság a legjobb, 6 drb. 3 kor., 12 drb. 5 kor. 50 fill. Egyedárusítás Aradon: Hánzu Nestor, Vöröskereszt Drogeria. 3621

INGATLAN.

Eladó

Révai-utca 2. sz. ház. Bővebbet ugyanott. 5489

Eladó ház Máriaradnán

Aradi-u. 217. hsz., mely áll egy 6 szobás, egy 3 szobás lakásból. Értekezhetni Mihály József adótisztánál ugyanott. 5799

ALKALMAZÁST NYER.

Keresek

6 éves kis leányomhoz intelligens német kisasszonyt. Cím a kiadóhivatalban. 5776

ÜZLETEK.

Kiadó

sarok üzlethelyiség, szép világos, nyagott 2 butorozott utcai szoba Luther Márton-utca 1. sz. a., esetleg azonnal is átvehető. 5188

Üzlethelyiség lakással

(60 év óta fűszerkereskedés, amit most Issekutz Károly ur bir.) A Szent Pál utca 3. sz. házban a sarok bolt, esetleg 3 szobás lakás és pincehelyiséggel együtt 1912. május 1-ére kiadó. Bővebbet a háztulajdonosnál, az első emeleten. 5795

Egy harminc év óta fennálló

jóforgalmu szatócüzlet korcsma-és trafikengedéllyel, házzal együtt, amelyben szép gyümölcsös kert van, eladó. Bővebbet a Körösvölgyi pálinkaraktárban, Andrassy-tér 5. szám. 5744

KIADÓ LAKÁS.

Ne írja ki

a kapujára, ha kiadó lakás van, mert sok fölösleges sakklatást zúdít magára a lakóra. Hirdessen az „Aradi Közlöny” apróhirdetéseinek „Lakás” rovatában és minden alkalommal a névelő nélkül kaphat kedve szerinti lakót.

Modern lakás.

2 szoba minden hozzátartozóval, vízvezetékekkel, azonnalra is kiadó Nagy Sándor-utca 5. alatt. 5747

Egy gyermektelen

házaspárnál butorozott utcai szoba külön bejárattal, december 1-re kiadó, Bercsényi Miklós-utca 33. 5750

Kiadó lakás.

Gyermektelen tisztviselő családnál egy csinosan berendezett külön bejárattal butorozott szoba azonnalra is kiadó. Bővebbet Aulich Lajos-utca 7/e. alatt.

Lakás fertőtlenítést

legolcsóbban, legjobban véggezhet Vojtek és Weisz fertőtlenítő szerivel. I-3892

ALKALMAZÁST KERES.

Gyakorlott

gép-, gyorsíró azonnali belépésre állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 5808

VÉTEL ÉS ELADÁS.

HA venni, vagy eladni akar, a legcélszerűbb, ha az Aradi Közlöny apróhirdetéseinek „Vétel és eladás” rovatát használja

Saját gyártmányu cipőket

ajánlunk a n. é. közönségnek. Aki egy próbavásárlást eszközöl, meg fog győződni azoknak tartósságáról. Mértékutáni rendelések legpontosabban teljesítetnek. Aradi Cipészek Termelő Szövetkezete, Szabadság-tér 15. a „Piros csizmához.” 3451

Önbortváló gépek.

„Gillette”, „Miva”, „Vedette”, „Autostrop” s másféle bortvák legnagyobb választékban Hagedüs Gyula üzletében Arad, Andrassy-tér 15. 5451

Házbér könyvek

kaphatók Pichler Sándor könyvés papir kereskedésében Arad, Szabadság-tér 1. Telefon 308 sz. 2551

Új női kalap divatterem.

Uri hölgyközönség szíves figyelmét felhívom Arad, Forray-utca, gr. Hunyady-palotában megnyitott és modernül berendezett női kalap divatteremre, ahol legelegánsabb őszi és téli bécsi és párizsi modell kalapok dus választékban legolcsóbb árakban kaphatók. Kitűnő tisztelettel Havas Gizella. 4931

A borvédő

megvédi csapon álló megkezdett borát ecetesedés, virágzás és mindennemű borbetegségek ellen. Vojtek és Weisz. I-3828

I. H. P. automobil

olcsón eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5794

30—40 méterméssa

makulatura olcsón eladó, Ingusz I. és Fia könyv- és papirkereskedésében, Andrassy-tér 16. 555

Most szerkezhető be

legjutányosabban karácsonyi ajándéktárgyak, levélpapírok, inakönyvek, fadiszta- és festésre, égetésre, társomunkákra. Általános nagy árkedvezmények. Masés és ifjúsági iratok falárban. Krausz Paulin színházépület. 4814

OKTATÁS.

Ha peccsétes a ruhája

csak a „Purinált” használja. Vojtek és Weisz-tól I-3829

Állandó tanfolyam:

Gépirás: az összes rendszerű gépeken. Gyorsírás: Gabelsberger-rendszer, levelező és vitairás. Könyvelés: egyszerű és kettős, amerikai. — Tágas, jól fűtött és világított új tantermeimben mérsékelt tandíj mellett minden hónapban új 3—3 hónapos kurzus veszi kezdetét. Jelentkezni bármikor lehet, mert a mulasztást különórákban, díjtalanul pótoljuk. Beiratkozni az egyes szakokra is lehet. Elsőrendű tantervek vezetése mellett, a jó eredmény elmaradhatatlan! Díjtalan, biztos állásközvetítés! — Ziffer Sándor írógépvállalata, József főherceg-ut 7. 4904

Szép fogakat

szponni kell. Legajánlatosabb Vojtek és Weisz Dentolin fogcímje. I-3828

KÜLÖNFÉLE.

Két fiatalember

intelligens izraelita családnál felvétetik teljes ellátásra. Modern lakás, esetleg zongorahasználattal. Petőfi-uta 10. I. em. 4. ajtó 5398

Minden ragyog,

ha Raport fémtisztítót használ, Vojtek és Weisz-tól. I-3826

Kiadó

az idény hátralevő részére egy földszinti színházi páholy. Értekezhetni 575. telefon sz. alatt. 5776

Kopott parket

tűkőrfényes lesz, ha azt Vojtek és Weisz parket-pasztájával dörzsöli fel. I-3822

Csillárok,

Villamos felszerelések

legolcsóbban

Diamant-nál

Azról Péter-utca 2. (a színház)

Csak a
minőség

révén lett
világhírű
a valódi

6681

PALMA
kaucsuk-cipősarok

A higienikus
**Palmakaucsuk
ágybetét**
minősége
elsőrangú

**Alkalmi vételek
és eladások**

Ékszerárnyékokban

arany és ezüstművekben, Arad legnagyobb
óra- és ékszerraktára

Deutsch Izidor

órák és ékszerész

Weitzer János-utca, Minorita-palota

Zálogcédlék

arany és ezüstművek, gyémánt és briliáns
tárgyak a legmagasabb árban meg
vételek vagy más tárgyakra átcserélhetők

TELEFON 488.

TELEFON 488.

Árlejtési hirdetmény.

A nagyváradai gör. kath. Káptalan kezelése alatt álló, „Pavel”-féle segélyalap tulajdonát képező, Aradvármegyébe kebelezett Marosbors (Berzova) községben lévő nagyvendéglő tartozékaival együtt, jelen állapotban, zárt ajánlatok és nyilvános árlejtés útján 1912. évi február hó 1-ől kezdődőleg egymásután következő három évre bérbe fog adatni.

A nyilvános árlejtés határidejéül 1911 évi december hó 26 napjának d. e. 10 órája a marosborsai (berzovai) gör. kath. lelkészlaknál kitűzetik.

A kiküldési ár évi kettőezer korona. A részletes feltételek a marosborsai (berzovai) gör. kath. plébániai, a bokszei gör. kath. esperesi és a nagyváradai gör. kath. egyházmegyei hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők. 5751

Nagyvárad, 1911. november 22.

A nagyváradai gör. kath. Káptalan.

Figyelem!

50.000 pár cipő

4 pár cipő csak 8 korona

Néhány nagyobb gyár fizetési závarai miatt, mélyen az előállítási áron alól, óriási cipőkészlet ki-rusításával vagyok megbízva.

Minden megrendelőnek 2 pár férfi és 2 pár női tűzős cipőt szállítok a leg-újabb formában, elegáns szegelt talppal, fekete vagy barna bőr. Nagyság szám vagy mérték szerint. 4 pár utánvétel mellett csak 8 kor.

GELB A. cipékviteli áruháza

KRAKAU, No. 40/S.

Nemtetszöt becsorélok vagy a pénzt visszaadom.

5782

HÖLGYKÖZÖNSÉG FIGYELMÉBE

ajánlom a legmodernebb
angol és francia szabásu

FÜZŐIMET

Készítek pongyola, has
és halcsont nélküli füző-
ket a legújabb módszerrel. Elfoga-
dok füzők tisztítását és alakítását.

Ernyőkülönlegességek dus válasz-
tékban. Ernyőjavításokat ugyszintén
áthuzatokat olcsón és ponto-
san eszközölök.

5646

VARGA D. DANI

fűző- és ernyőkészítő

ARAD, Andrásy-tér 20.

Telefon 808.

Női felöltők

Orizai választék legújabb őszi és téli ujdonságokban.

Legújabb angol felöltők,
divatkabátok,
plüsch kabátok,
női bundák,
costümök,
leány- és gyermek felöltők,

gyermek ruhák,
kész aljak,
juponok,
divat bluzok,
gyászruhák, gyászbluzok,
Jutányos szabott árak.

4147

Radó Gyula

uj divatáruháza Arad, Andrásy-tér. (Weitzer-u. sarok.) Telefon 238.